

BRASSÓI LAPOK

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UTCA 56-58 szám

A VASGÁRDA EGÉSZ VEZÉRKARÁT LETARTÓZTATTÁK

Bukarest, január 15.

Mihaescu vizsgálóbíró tegnap, az esti órákban befejezte Zelea Codreanu közel 24 óráig tartó kihallgatását. Közben Mihai Stelescut, Moise Lettert és Horátiu Amos Pop-ot is kihallgatták. A kapott vallomásokot összegezve Mihaescu vizsgálóbíró indokoltan látta Zelea Codreanu előzetes letartóztatását. A letartóztatási végzést kiállította s aláírta. Nemsokára már fegyveres őrök jelentkeztek a további kihallgatásra várakozó Zelea Codreanu előtt s közbevetették. A Vasgárda parancsnoka tudta, hogy mit jelent ez. Mosolyogva indult meg az őrök között a vizsgálóbíró szobája felé. Mihaescu a végzést kihirdette, közölte a vádlottal, hogy 48 órán belül elkészül a vádirat s ennek alapján a vádtanács dönt a további fogvatartás fölött.

Zelea Codreanun az őrök a vacaresti fogházba kísérték. Itt tartják azokat a zászlóalj parancsnokokat is, akiket még a rendőri nyomozás során tartóztattak le.

A Vasgárda főparancsnokának vallomásáról csak ma szivárgottak ki érdekes részletek. — Zelea Codreanu váltig azt hangoztatta, hogy teljes mértékben vállal minden felelősséget, mert meggyőződése, hogy nem követett el bűnt. Ő nem a kormányforma, hanem a jelenlegi kormány megbuktatására szervezte titkos hadseregét. Erre, azt hiszi, teljes joga volt. A hitleristák is katonai szervezetekbe tömörültek, egyenruhát viseltek s mégsem csukták le őket. Ő a román nemzeti politikát akarja diadalra juttatni s meggyőződése, hogy

ennek az ideje hamarosan el is érkezik. — Egyébként pedig hűséggel viseltetik a dinasztiahoz, tehát távolról sem lehet ráfogni, hogy az államformának, vagy a jelenlegi társadalmi rendnek lenne az ellensége.

Különösen figyelemreméltó, hogy az Universtul s a kolozsvári Patria című lap energikusan vették védelmükbe nemcsak Zelea Codreanun, hanem magát a Vasgárdát is. A Patria annyira ment, hogy hasznosnak és szükségesnek látja ezt a mozgalmat akkor, amikor a jelenlegi társadalmi rend igazi ellen-

ségei, a kommunisták, állandóan és veszedelmesebb mértékben dolgoznak, hiszen mögöttük van a hatalmas hinterland, Oroszország. Zelea Codreanu a román nemzeti öntudat jegyében szervezte gárdáját s teljesen ellentétes céllal, mint a kommunisták. Világos tehát, hogy hasznos munkát fejtett ki.

Jasiban egyébként újabb letartóztatásokat fogantatosított a rendőrség.

Ide tartozik az alábbi megdöbbentő jelentés is:

Costachescu közoktatásügyi miniszter az összeesküvés leleplezése idején sürgős jelentéseket kért az iskolai inspektorátusoktól annak a megállapítása érdekében, hogy Zelea Codreanu és szervezeteinek mérgező eszméi mennyiben terjedtek el a középiskolákban.

A beérkező inspektori jelentések megdöbbentő képet festenek arról, hogy a liceumok növendékei mennyire szoros összeköttetésben, — és nemcsak eszméi összeköttetésben — voltak a Vasgárda és a Mihály arkangyal szervezettel.

Több helyről olyan jelentés érkezett, hogy a tanári kar fiatalabb tagjai maguk szervezték a mozgalmat s diákjaikkal együtt olyan megbízásokat vállaltak, amelyekkel a Vasgárda aktív tagjaivá váltak diákjaikkal együtt. Costachescut rendkívül meglepték a jelentések. Utasítást adott ki, hogy a legnagyobb szigorral járjanak el a bűnös tanárok ellen.

Vidrighin távozás

hatalmas karambolt okozott a kormánypárt két frakciója között

Bukarest, január hó 15.

Szerdán délután és este Bukarestben váratlanul a közeljövőben csendes kormánybukás híre terjedt el.

A csütörtöki lapok már tisztázták azt is, hogy a váratlan válság-hírek hogyan indultak el. Kedden este minisztertanács volt, amelynek legfontosabb kérdése Vidrighin megüresedett helyének betöltése lett volna. A tanácskozás azonban nem végződött eredménnyel.

A régi ellentét, amely a nemzeti párt és a parasztpárt között minduntalan felüti a fejét, újra nagyon erőteljesen jelentkezett.

Az erdélyi képviselők csoportja egyre nyíltabban hangsúlyozza, hogy Vidrighin tulajdonképpen a Maniu megbízottja volt s azért kellett távoznia, mert azt az irányzatot képviselte, amit a regátikak nem tudnak bevinni. Az is tény

hogy Vidrighint Raducanu vezetésével a regáti frakció bukatta meg, egyesek pedig arról is tudnak, mintha Vidrighin menesztése az udvari körök öhajítását is fedte volna.

Ebben a kényes hangulathat különös nyomatokkal hatott a Patria legutóbbi cikke. A nemzeti párt kolozsvári felhivatalosa keserű gúnyval követeli, hogy Vidrighin helyét a világért se erdélyi emberrel töltsék be, mert ez csak újabb bajok forrása lenne.

A regáti irigység ugyanis nyomban megállapítaná, hogy az új vezérigazgató rokonságban van Vajdával, vagy Maniunál, titkos megbízottja Popoviciéknak s talán még azt is ráfogná, hogy sikkasztó tolvaj.

Beavatottak szerint elsősorban ez a cikk okozta, hogy a minisztertanács nem tudott dönteni az utódlás kérdésében, hanem azt a határozatot hozta, hogy bevárja Mironescu hazaérkezését. Erről a határozatról Popovici helyettes miniszterelnöknek kellett jelentést tennie az uralkodó előtt. Popovici el is utazott Szinajába szerdán délután. Estére visszavárták, de nem érkezett meg. Közben elterjedt a híre annak, hogy az uralkodó ragaszkodik Jonescu tábornok személyéhez.

Ennél viszont a kormány több tagja nem akar hallani. Popovici bosszúra nyúlt audienciája a kor-

mányköröket is izgatta. Számolni kellett ugyanis azzal, hogy az uralkodó ragaszkodik a vezérigazgatói állás betöltéséhez. Hatieganu miniszter nyilatkozott is, nyíltan kijelentve, hogy a király a legfontosabb kérdésekben s így a vezérigazgatói állások betöltése kérdésében is, legtöbbször fenntartja magának az utolsó szó jogát. Ilyen helyzetben nem volt elképzelhetetlen, hogy az uralkodó nem veszi tudomásul a minisztertanács határozatát, ami Popovici lemondását vonhatja maga után, — nagyon merész feltételezéssel. Popovici pedig helyettes

Milyen feladatok várnak Titulescura

Már kész is van a nagy koncentrációs kormány programja

Bukarest, január 15.

Az a hír, hogy Titulescu, Románia londoni követe rövidesen Romániába érkezik, újból felrázta a romániai belpolitikai élet eddig csendes vizeit. Mint minden alkalommal, mikor Titulescu hazajöveteléről van szó, úgy most is megindultak a kombinációk, hogy milyen szereppel jön vissza az országba Titulescu. Az Indreptarea tudni véli, hogy Mironescu a király nevében tényleges ajánlatot nyújtott át Titulescunak, hogy

jöjjön haza és alakítsa meg azt a koncentrációs kormányt,

mely a királynak már régi vágya. Az Indreptarea tovább megy ennél a hírnél és közli, az eljövendő Titulescu-kormány teljes programját is. Ezek szerint Titulescu kormánya a következő problémák megoldására alakulna meg.

1. A Népszövetség égisze alatt kell megkötni a nagy román kölcsönt, mely végleges en ezanálna az országot.

2. Csak a Titulescu-kormány képes megalakítani az országos jelzalog intézetet, továbbá az amortizációs intézetet. Az előbbi a

parasztadósságok, az utóbbi a városi háztulajdonosok adósságainak szanálását célozza.

3. A jelenlegi érvényben levő adminisztrációs törvényt át kell alakítani oly módon, hogy megmaradjon a decentralizálás elve, de nem a jelenlegi tartományi igazgatóságokon alapozódna meg az új decentralizációs politika, hanem még szélesebb körű decentralizáción: a megyén.

4. A hitelélet megjavítását célzó sürgős törvények egész seregét kell elkészítenie az új Titulescu-kormánynak: A csődön kívüli kényszerregezésről szóló törvény átalakítása elsősorban, mivel ez a törvény külföldi hitelezők között igen nagy elégedetlenséget keltett. A kényszereladások, illetve árverések felfüggesztéséről szóló törvény megváltoztatása. Új adótörvény és a bankbetétek biztonságának garanciájáról szóló törvény, mivel az utóbbi időben elterjedt vész hírek miatt majdnem 6 milliárd lej bankbetét vándorolt ki külföldre.

Az Indreptarea fentemlített cikke élénk feltűnést keltett bukaresti politikai körökben és ma az érdeklődés középpontjában kétségteletlenül Titulescu személye áll.

Logika.

1.

Nem értem, hát hiába, nem értem. Pedig olyan egyszerűnek látszik ez a hír, olyan világosnak s mégis, hiába előlről hátra, hátulról előre, sőt már megpróbáltam lóugrás szerint is olvasni, de mégse tudok rájönni a nyitjára.

Arról van szó benne, hogy — mint Londonból jelentik — az angol ipari-egészségügyi tanács azt a furcsa lélektani kísérletet végeztette el az egyes angliai nagyüzemekben, hogy az alacsonyabbrendű hivatalnokokat, mukásokat, gépirókissasszonyokat azzal az üzenettel hivatala el a munkahelyéről, miszerint:

— A főnök ur beszélni óhajt Önnel.

A hatás a kísérlet szerint minden egyes esetben a lehető legnagyobb nyugtalanság volt. A kísérleti alany, még akkor is, ha semmi se volt a rovasán, elsápadt, elkomorodott, sőt egyes esetekben remegni kezdett, a gépirókissasszonyok közül pedig számosan elsírták magukat.

Ennek a furcsa tünetnek okát az egészségügyi tanács abban látja, hogy az említett kishivatalnokok idegei teljesen kimerültek és így a nyugodt, egészséges önbizalom teljesen kihalt a lelkükből.

Eddig van az általam olvasott hír, és legyen szabad a magam részéről bizonyos halk csodálkozással felkiáltanom, hogy aszondom: na-és?

Hát mit várt az igen tiszteletreméltó tanács: milyen más eredménye lett vagy lehetett volna annak a mondatnak, amely szerint egy világosság, vagy londoni nagyüzem főnöke beszélni kíván valamelyik szerény alkalmazottjával?

Mit várjon az a segédkönyvelő? Vajjon azt várja, hogy a főnök így fog szólni hozzá: Kedves Brown, már régóta figyelem, hogy milyen gyönyörű kalligráfiával könyvel. Ön a Követel-rovatot, gratulálok, barátom, olvastam a multkor azt a számot a főkönyvben, hogy 85, mondhatom, hogy soha életemben olyan szép nyolcast nem láttam, mint amelyet Ön tud írni, ami pedig az ötös szám farkincáját illeti, hát attól meg annyira el vagyok ragadtatva, hogy ezennel felemelem az Ön fizetését a duplájára.

Avagy az a segéd, aki eddig életében soha egyebet nem csinált, csak selyemharisnyákat tukmált rá a pevőkre, már amennyit tudott, szegény feje, hát az mit várjon? Hogy a főnök, akit ő esetleg még csak nem is ismer személyesen, titokban megfigyelte őt, álszakállt ragasztva, vagy esetleg bakfisöltözetben személyesen vett tőle egy pár harisnyát és most annyira el van tőle büszkölve, hogy ki óhajtja nevezni Sanghái-i selyemüzemébe főhernyónak?

És a szürke, sápadt, gyűrött kis gépirónő, aki rendszerint csak akkor vidám, ötletes, kedves és győzedelmes, amidőn valami szinpadiszerző megírja és eljátszatja a közkedvelt naitával, de a valóságban édes, fáradt és úgy unja a munkáját, hogy, ha nem pénzért csinálná, nem volna az a pénz, amiért megcsinálja, hát az vajjon mit várjon?

Hogy a főnök direkt azért hivatja őt most, hogy térdreboruljon előtte és megkérje a kezét, mert már évek óta ez a szándéka, csak véletlenül nem jutott hozzá?

Avagy Bill, a derék cipőfelsőrésztopábbító segédmunkás, azt várja talán, hogy azt mondja majd neki a főnök: Hallo, mr. Everybody. Ön ugy továbbítja azokat a felsőrészeket az egyik gépszalagról a másikra, hogy én belátam: Ön az egyetlen ember, aki leányom kezére érdemes?

Ez a valószínűbb eset, vagy pedig az, hogy azért hivatják őket, mert nagyon meg vannak ugyan elégedve a munkájukkal, de a mai nehézségi helyzet... leépítés... rendkívül sajnálom, barátom... egy heti fizetés a pénztárnál... alászojgája.

Nem értem, akár mint töröm is a fejemet, nem értem, hogy minek kellett kísérletileg kipróbálni, hogy az illető kisember a mai viszonyok között nem is gondolhat másra, csak ilyesmire?

Hát ezt az angol Ipar-egészségügyi tanács kísérlet nélkül nem tudta?

(z. i.)

— Meghalt Lübeckben a Calmette-szérumoltás 75-ik áldozata is. Lübeckből jelentik: Lübeck lakosságát ismét hallatlan izgalomba hozta az a hír, hogy újból meghalt egy csecsemő, akit a Calmette-féle szérummal oltottak be. Ezzel a halálesettel a romlott anyagból készített Calmette-szérum áldozatainak száma Lübeckben 75-re emelkedett.

2 B. L.

Budapest, január 15.

A mai gázolás áldozata: Soós Imre

A gázoló autó ezuttal is továbbrobogott

Budapest, január 15.

Ma már nem mulik el nap, hogy Budapesten ne történjék egy vagy több közlekedési baleset. Az utóbbi időben a balesetek előidézői csaknem minden esetben megmenekültek az igazságszolgáltatás elől és valóságos uzussá lett, hogy a soffőrök és urvezetők továbbrobognak a szerencsétlenség színhelyéről, anélkül, hogy áldozataikkal törődjenek.

A legutóbbi ilyen gázolás ma reggel történt a Rózsadombon, ahol egy autó elütötte Soós Imre árukihordót, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy

mindkét lábát amputálni kellett.

Man lelkesz, a kamara alelnöke, kilépett a nemzeti parasztpártból

Sulyos konfliktusok az aránytalanul felosztott államsegélyek miatt

Bukarest, január 15.

Man lelkesz az államsegélyek ügyében folytatott sikertelen akciója után az alábbi nyilatkozatot hozta a nyilvánosságra:

— Megmondtam Mihalache belügyminiszternek, hogy nagyon sulyos politikai következményei is lehetnek Costachescu közoktatásiügyi miniszter állásfoglalásának. Megmondtam ugy a belügyminiszternek, mint a közoktatásiügyi miniszternek is, hogy

részemre teljes lehetetlenség, hogy egyazon pártban foglalják helyet Costachescuval mindaddig, amíg nincs teljes egyenlőség a különböző egyházak papjai között és a papok és az állami tisztviselők fizetései között.

— Különben — folytatta Man lelkesz — egyetlen erdélyi pap sem fog egyetlen

percig sem megmaradni a nemzetiparasztpártban, míg ezt a kérdést el nem intézik és meg vagyok győződve arról, hogy a régati papok is teljesen a mi álláspontunkat fogják képviselni. Sajnos, az az érzésem, hogy a kívánságainkat mégsem fogják teljesíteni. Ennek pedig az a következménye lesz, hogy egyetlen nemzetiparasztpárti politikus sem teheti be többet a lábát erdélyi pap házába.

Ami pedig engemet illet, én már bejelenttem kilépésemet a nemzetiparasztpártból és remélem, hogy az összes papképviselők szolidárisak lesznek velem.

Man lelkesz fenti nyilatkozata érthető, kínos feltűnést keltett a bukaresti politikai körökben és úgy látszik, hogy az egyházi államsegély kérdése még komoly konfliktusok kiindulópontja lesz.

Megkezdődött agenfi felvonulás

Talán mégis kicsordulnak a felgyült indulatok a Népszövetség tizenkilencedikén kezdődő ülészakán

Genf, január hó 15.

A január 19-én kezdődő népszövetségi ülészakot a világsajtó érezhető izgalma előzi meg. Az angol, német és francia vezető sajtóorgánumok valamennyien azt írják, hogy

a genfi tanácskozások Európa jelenlegi helyzetében különös jelentőséggel bírnak s ha kézzelfogható eredményeket nem hoznának is, világos képét fogják nyújtani azoknak a politikai és gazdasági erővonalaknak, amelyek irányában a népszövetségi tagállamok haladnak — természetesen az újabb bonyodalmak felé.

Bizonyos, hogy a kulisszák és a gondosan tapétázott ajtók mögött is zajos élet lesz ezuttal Genfben. Erről azonban előre nem sokat lehet mondani s utána is talán csak akkor, ha az eredmények mutatkoznak kezdenek. A hivatalos és több-kevésbé nyílt tanácskozások a világsajtó jóslása szerint a német-lengyel konfliktus, a leszerelés és Páneurópa kérdésében lesznek szenvedélyesek. Itt lehet számítani a felgyült indulatok kicsordulására is.

A német-lengyel konfliktus az az anyag lesz a tanácskozásokon, amely egyszerre, minden

látszólagos előkészítés nélkül robban.

A páneurópai bizottság viszont már holnap összeül s valószínűleg forrpontra hevített állapotban adja át vitaanyagát a nagytanácsnak.

A leszerelési probléma is hallat már magáról. Az orosz delegáció bejelentette, hogy a leszerelési bizottság elnöke csak teljesen semleges állam megbízottja lehet. Tiltakozik az ellen, hogy akár az egyik, akár a másik érdekszövetség embere kerüljön az elnöki székbe, mert ez már eleve megpecsételné a tárgyalások sorsát.

A diplomata gyülekezése egyébként már megkezdődött. Curtius német külügyminiszter tegnap délután indult el delegációja tagjaival. Liapcev bolgár miniszterelnök és Barov külügyminiszter ugyancsak utrakeltek. Liapcev ezuttal először jelenik meg a népszövetségi ülésen, amit azzal magyaráznak, hogy kölcsönt szeretne fölvenni. Valószínűbb azonban, hogy a Bulgária és Görögország közötti viszonyt akarja rendezni.

Mironescu román miniszterelnök és Zaleszki lengyel külügyminiszter már Genfben vannak. Nekik külön is van dolguk egymással.

Megújítják a lengyel-román barátsági szerződést

Genf, január 15.

Kiszivárgott hírek szerint Mironescu román miniszterelnök és Zaleszki lengyel külügyminiszter között fontos tanácskozások zajlottak le, amelyeknek eredményeképpen ma, január 15-én délelőtt, aláírják a barátsági és kölcsönös megnevezési szerződés megújításáról szóló okmányt.

Diplomáciai körök véleménye szerint a tanácskozások gyors eredménye Oroszország föllépésének a következménye. A Szovjet ugyanis külön ajánlatot tett Lengyelországnak, hogy megbontsa a Románia és Lengyelország szövetségi viszonyát. Erre azonban a helyzet még nem érett meg s így az ajánlat csak szorosabbá tette a két állam közötti összeköttetést.

Január 17

Uj fordulat az élesdi gyilkosság nyomozásában

Nagyvárad, január 15.

Az élesdi gyilkosság ügyének nyomozásában váratlan fordulat állott be. Munteanu élesdi csendőrmester ma egy véres csomagot juttatott el a nagyvárad-i vezetőügyészhez. A csomagban a meggyilkolt Herz házaspár véres ruhadarabjai voltak összegyűrve. A csomag rejtélyes körülmények között került a csendőrszere. Egy ismeretlen férfi adta át a véres holmikat Munteanu csendőrmesternek, azonban csak annyit volt hajlandó mondani, hogy a csomagot találta és minden további vallomást megtagadott. A csendőrmester jelentése beszámol arról is, hogy a titokzatos eredetű hatyu kézhezvétele után azonnal nyomozni kezdett és ekkor olyan új gyanúkok me-

rültek fel, amelyek valószínűvé tették, hogy a gyilkost már a mai nap folyamán sikerül kézrekeríteni. Az ügyészség a legnagyobb diszkrécióval kezeli az élesdi gyilkosság nyomozásának új fordulatát és így nem lehet tudni, hogy ki az a gyanúsított, aki a csendőrség jelentése szerint feltételezni sem lehetett a borzalmas bűntény elkövetését. A nagyvárad-i törvényszék vezetőügyésze már intézkedett is, hogy Herzék véres ruhadarabjait Kolozsvárra szállítsák, ahol vegyi uton megvizsgálják, hogy vajon a vérfoltok azonosak-e a meggyilkolt házaspár vérével. A várad-i törvényszék egyik ügyésze különben a törvényszéki orvosszakértő kíséretében Élesdre utazott.

Nem lehet végrehajtani

Nagyvárad, január 15.

A betegsegélyző pénztár a közelmúlt napokban szigorú utasítással inkasszó-körútra küldötte végrehajtóit és több tisztviselőjét a biharmegyei falvakba. A végrehajtók és tisztviselők egymásután küldötték jelentéseiket Váradra, amelyek arról számolnak be, hogy a falvak forradalmi hangulata lehetetlené teszi úgy az inkasszót, mint a végrehajtást. Az elkészített földművesek csaknem minden esetben agresszíven léptek fel és a fenyegetően felsorakoztatott vasvillák elől leggyakrabban formálisan menekülni kellett a betegsegélyző pénztár megbízottainak.

A betegsegélyző pénztár nagyvárad-i igazgatósága táviratilag tett jelentést Bukarestbe arról a hangulatról, mire az a válasz érkezett, hogy

hat hónapi időtartamra mindennemű végrehajtást fel kell függeszteni.

Egyébként az elkészítés a falvakban az ügyvédekkel szemben is egyre-másra erőszakos lépésekre ragadtatja a falusi lakosságot. Dr. Lázár Livius ügyvéd, végrehajtás eszközésére, tegnap Cséféra utazott, a gazda azonban, akinél a végrehajtást fogantatni kellett volna, szomszédaival egyetemben felfegyverkezett és olyan erőszakosan lépett fel, hogy az ügyvédnek futva kellett menekülnie a községből.

A király kívánságára ötévre szóló gazdasági programot dolgoznak ki és ezt pártközi konferenciával akarják elfogadtatni

Bukarest, január 15.

A Dimineata mai számának első oldalán hatalmas betűkkel azt a feltűnést keltő hírt publikálja, hogy a kormány, a király egyenes kívánságára

öt esztendőre szóló gazdasági programot fog kidolgozni, mely Románia gazdaságának valamennyi ágazatát (ipar, erdőtermelés, bányászat, állattenyésztés stb.) felölelné.

Ezt a tervezetet azután valamennyi párt képviselőiből álló konferencia elé terjesztene a kormány,

s ekképen az itt megszületendő egységes prog-

ram szolgálna bármely kormány működése számára alapul és irányítónak.

A király ugyanis abból indul ki, hogy a politikai válságok tulajdonképpen oka a gazdasági krízis, s ha ez megszűnik, vagy csökkennek, a politikai zavarok is csillapodnának, s bármely kormány így egységes, s minden párttól elfogadott program alapján itthon és kifelé is zavartalanabban működhetne.

Az egységes gazdasági program megvalósításához azonban

ötszázmillió dollár kölcsönre van szükség, melyet akképen próbálnák megszerezni, hogy az állami javak nagyrészt a kölcsönadók számára koncesszionálnak.

Van-e joga a bányászati tartományi főnökségnek nyílt törvényszegést elkövetni?

A revíziós bizottság január tizenkilencedikén dönt az új személyazonossági igazolványok botrányos ügyében

Temesvár, január hó 15.

Emlékezzünk még arra, hogy az új személyazonossági igazolványok kibocsátásának elrendelésekor éles konfliktus keletkezett a bányászati tartományi főnökség és a Romániai Nyomdatulajdonosok Szövetsége között.

A nyomdatulajdonosok szövetsége akkoriban beadványában arra kérte Temesvár város és Temesváron belüli vármegye tanácsát, hogy az új személyazonossági igazolványok elkészítésével elvont irjon ki nyilvános árlejtést. A megyei tanács állandó választmánya közölte a nyomdatulajdonosokkal, hogy a bányászati tartományi főnökség rendelkezésére a hatalmas munkát a Tipografia Romaneasca nyomdaüzemre volt kénytelen bízni.

A nyomdatulajdonosok szövetsége erre az értesítésre felelőlegesen nyújtott be a tartományi főnökség revíziós bizottságához a kifejtette, hogy a városi és a vármegyei tanács törvénysértésével követett el, amikor nyilvános árlejtést mellőzött a Tipografia Romaneasca bizta meg az új személyazonossági igazolványok elkészítésével, amikor ez a nyomda 6, a nyilvános árlejtés szabad versenytől esését üzemek pedig 3 lejért állították volna elő az igazolványokat.

A tartományi főnökség revíziós bizottsága

ma délelőtt tárgyalta a felelősséget és úgy határozott, hogy a döntést január 19-én közli a nyomdatulajdonosok szövetségével.

Ugyancsak ma tárgyalta a revíziós bizottság azt a felelősséget is, amelyet a biharmegyei tanács állandó választmányának döntése ellen adott be maga a tartományi főnökség. A biharmegyei állandó választmány ugyanis a tartományi főnökség rendeletére nem sietett a munkálattal kiadni a favorizált nyomdának, hanem közölte a tartományi főnökséggel, hogy miután a közigazgatási törvény rendelkezései szerint 400.000 lejnél nagyobb értékű megrendelések esetén nyilvános árlejtést kell hirdetni, a Tipografia Romaneasca-nak nem adhatja ki a törvény megkerülésével az 1.200.000 lej értékű munkát. A gerinces válasz ellen a tartományi főnökség felelősséget vállalt. És a revíziós bizottság ebben az esetben is úgy határozott, hogy a döntést január 19-én hirdeti ki.

A döntés elé a nyomdatulajdonosok szövetségén kívül a dolog üzleti vonatkozásaiban semlegesek is, érthető érdeklődéssel tekintenek, mert végre kiderül, hogy van-e joga a közigazgatási törvény pontos betartása fölött önkényes bányászati tartományi főnökségnek nyíltan felrugni a szentesített törvények rendelkezéseit?

WALTER DICHIN

a Chrisoveloni új vezérigazgatója

Bukarest, január 15.

A bukaresti bankpiacon élénk kommentálás tárgyát képezi az a személyi változás, amely a Banca Chrisoveloni vezetésében következett be, Bruno Rubinstein, a bank eddigi vezérigazgatója, betegségére való hivatkozással, távozott állásából és helyét Walter Dichin foglalta el. Az új vezérigazgató a napokban már át is veszi hivatalát.

82 a 7%

Bukarest, január 15.

Rövid párisi távirat jelenti, hogy az új román kölcsön emissziós kulcsa 82, kamatozása pedig 7 százalékos lesz.

A megyei bizottságok nyilvánosságra hozhatják a népszámlálási eredményeket

Bukarest, január hó 15.

A népszámlálási vezérigazgatóság felhatalmazta az összes megyei bizottságokat, hogyha az összegyűjtött népszámlálási lapok összegezésével elkészülnek, az eredményt, még mielőtt azt hivatalosan közölnék a bukaresti vezérigazgatósággal, azonnal nyilvánosságra is hozhatják.

Bukarestben lázasan dolgoznak a bukaresti népszámlálási eredményen és az eddigi számítások szerint Bukarest lakossága 800.000 lélek-re tehető. A végleges eredményt egy-két napon belül hozza nyilvánosságra a vezérigazgatóság.

POPOVICI

valami újat talált ki

Bukarest, január hó 15.

A pénzügyminisztériumból származó hírek szerint az adókievítő bizottságok működésével tavaly a pénzügyminisztérium nem volt megelégedve (talán az adóalany megvolt?) és most olyan terv merült fel, hogy az adókievítő bizottságok helyett az agent fiscal-ok állapítsák meg az adófizetők által fizetendő adót, a tavalyi kivetett adó alapján. Az így kivetett adómenyiség ellen úgy a fiscus, mint az adóalany felelősséget vehet a felelősségi bizottsághoz. Az új találmány bevezetésére azonban külön törvény megszavazása szükséges, mivel a tavalyi megszavazott adótörvény kötelezővé teszi az adókievítő-bizottságok működését.

Ha a pénzügyminisztérium tényleg be akarja hozni ezt a gyökeres változást, úgy a január 19-én összeülő parlament elé kerülő első törvények között fog szerepelni a fenti változásról szóló javaslat.

És ha szerepelni fog, meg is szavazzák. Nekünk már olyan mindegy, hogy adókievítő bizottságról, vagy agent fiscalról van-e szó.

Felszámol a szeszszindikátus?

Bukarest, január hó 15.

A Curentul mai száma közli az alábbi feltűnést keltő hírt, amely — ha valóban fedi az igazságot — a szeszszindikátus gyászjelentésének tekinthető.

A Curentul értesítése szerint

a szeszszindikátus rövidesen felszámol.

Oka ennek az aktusnak a következőkben keresendő: Az új szeszszindikátus előkészítő munkálatai közben a szindikátus vezetősége annak idején memorandumot intézett Madgearu pénzügyminiszterhez, akit arra kért, hogy a törvény néhány intézkedéseit a szeszszindikátus érdekében megfelelően szövegezzék meg. Amennyiben a kormány teljesíti a szindikátus kívánságát, legkevesebb egy milliárd lej hasznot biztosítanak az államkincstár számára. Madgearu azonban a szindikátus kecseskedő ajánlatát nem fogadta el s elutasításával válságos helyzetbe kergette a szeszszindikátust.

Ez a válság — írja a Curentul — annyira komoly, hogy

a szindikátus vezetőségének legutóbbi ülésén már határozottan szóba került a felszámolás gondolata.

Bejelentették, hogy december hónapban a szindikátus munkássága annyira jelentéktelen lett, hogy

mindössze 1 vagon szeszt adott el. A rossz üzletmenet és a felketteszesesek gyilkos versenye miatt a bevételek annyira megcsappantak, hogy már a szindikátus tisztviselői sem tudják fizetni s ezért a szeszszindikátus felszámolását már a közel jövőben ki kell mondani.

Úgy látszik, hogy a király nemcsak uralkodni, hanem kormányozni is kénytelen

Kifizetik a
jegyzők egy
évi fizetését

Szatmár, január 15.

Dobossy Endre dr., Szatmárvármegye prefektusa nagyon sürgősnek jelzett távirati körrendeletet bocsájtott ki most a vármegye valamennyi jegyzőjéhez, akiket arra utasít a távirat, hogy

negyvennyolc óra alatt tegyenek jelentést, mióta nem kapták meg a fizetésüket és egy-egy jegyzőnek mennyire rug az elmaradt fizetése.

A jegyzők, akik az új közigazgatási törvény életbeléptetése óta, vagyis február elsejével egy esztendő óta nem kapták meg fizetésüket, persze nagy szíve és sok reménnyel kezdtek hozzá a kimutatások elkészítéséhez és a prefektus az általa kívánt negyvennyolc óra alatt meg is kapta a kimutatásokat az egész megyéből.

A községi jegyzők dolgát megdöbbentő kétszínűséggel kezelte a kormány, mely megalkotta az új közigazgatási törvényt, de abból csak azt hajtotta végre, ami az ő hatalmi pozíciójának kedvezett és mit pártpolitikai célokra föl tudott használni. A községtanácsokat feloszlatta, hogy a maga embereit ültesse be a tanácsokba, de lehetetlenné tette a tanácsok törvényszerint való működését ott, ahol nem sikerült többséget szerezni a pártjának, vagy ahol a tanácsok nem pariroztak a prefektusoknak.

A jegyzőkkel szemben különösen kétszínű volt a közigazgatási reform végrehajtásának módja. Egész csapat jegyzőt — persze vagy kisebbségi, vagy liberális érzelmű jegyzőt — kisemmiztek állásából és

úgy taktikáztak, hogy azokat máshol sem lehetett megválasztani.

Persze ezek nem kaptak fizetést annak dacára, hogy a törvény világosan a kormány feladatává teszi az ilyen jegyzőkről való gondoskodást. De nem sok örömeük tellett a kormány jóakarataiban azoknak a jegyzőknek sem, akik megmaradhattak helyeiken, vagy kiket más községben helyeztek el. Ezek szintén fizetés nélkül szolgálják községeiket már egy esztendeje és hiábavaló volt minden kilincselés, a kormány csak nem gondoskodott a fizetések kiutalásáról.

Ugyanaz a Vajda belügyminiszter, aki megszámlálhatlan tizezreket utalt ki az ország pénzéből a terror-szervezeteknek és kóbor diákok gyanus céljaira, az a Vajda a tör-

vény rendelkezése dacára sem tartotta kötelességének, hogy a községi jegyzőkről gondoskodjék.

Egy év után aztán megunták a jegyzők a hiábavaló kilincselést és mostanában kongresszusra jöttek össze, amelyen elhatározták, hogy a királyhoz mennek a panaszaikkal. — Mihalache belügyminiszter ugyan kijelentette, a jegyzőknek, hogy, de most istenuccse kiutalja az elmaradt fizetéseiket, de a jegyzők már nem bíztak ebben a belügyminiszteri ígértben sem, amire a multak szomorú tapasztalatai után igazán elég okuk volt és megmaradtak elhatározásuk mellett, hogy a királyhoz mennek panaszaikkal.

Károly király nagy figyelemmel hallgatta meg a jegyzők küldöttét, akik elmagyarázták a királynak, hogy a községeknek nincs jövedelmük, amiből a jegyzőket fizethetik, a kormány pedig nem gondoskodik róluk, noha erre a törvény kötelezi az államot. Felmutatták a jegyzők delegátusai az uralkodónak a törvénykönyvet, amelyben világosan benne van,

hogy addig, míg a községnek nem tudják a jegyzőket fizetni, addig az állam köteles adni a jegyzők fizetését és ennek végrehajtását a törvény a belügyminiszter kötelességévé teszi. Ezek szerint a kormány törvénytelenül járt el a jegyzőkkel, akik egy év óta nem kapták meg a fizetésüket a kormány mulasztásából.

A király meglepetten hallgatta, hogyan bizonyították rá alkotmányos kormányára a községek sulyos vádját és kijelentette a küldöttségnek, hogy haladéktalanul gondoskodik ennek a törvénytelennek a megtérítéséről. És a király meg is tartotta ígértét. Alig hagyta el a küldöttség a királyi palotát, Károly király nyomban magához rendelte Mihalache belügyminisztert. Azt persze senki sem tudja, hogy miket mondott az uralkodó a belügyminiszternek, de az a távirati rendelkezés, amelyet a belügyminiszter másnap eljuttatott a megyei prefektusokhoz és amelynek alapján a prefektusok nagysíval összeírtatták az elmaradt jegyzői fizetésekről a kimutatást, azt tanúsítja, hogy az uralkodónak gondja volt a jegyzőknek tett ígérete beváltására.

Beavatott forrásból eredő híradás szerint a belügyminiszter a király parancsát előterjesztette a minisztertanácsnak, amely a jegyzők elmaradt fizetésére negyven millió stírgós kiutalását határozta el, de egyben kimondta, hogy ha szükség lenne rá, úgy újabb összegeket bocsát erre a célra a belügyminiszter rendelkezésére.

Bérredukció esetére már elhatározták a zsilvölgyi sztrájkot

Több század katonaság
érkezett a bányavidékre

Déva, január 15.

A munkásszervezetek vezetőségei konferenciát tartottak Petrozsényban, amelyen a bérredukció és munkáselbocsátások nagyhorderejű kérdését tárgyalták meg. A vezetőségi tagok egymásután adták kifejezést a körletükben tapasztalt nagyfokú elkeseredésnek és vázolták azt a kétségbeesztő helyzetet, amit már csak a kérdéseknek pusztá felvetése, azoknak várható végrehajtása eredményezett.

A szakszervezetek titkárai leszögezték, minden eddigi elkeseredés eltörpül amellyel a nagy izgalom mellett, ami a munkásság ezreit most uralja, mert a jelenlegi kritikus munkahányra való tekintettel, még halvány reménye se lehet senkinek arra, hogy a kezéből kiűztött kenyer helyett bárhol is más munkaalkalmat és kenyert tudjon szerezni.

Ép ezért a vezetőségi tagok egyhangulag el-

határozták, hogy úgy a belügy-, mint a munkügyi miniszteriumokhoz memorandumot nyújtanak be, ebben kérni fogják úgy a bérleszállítást, mint a munkáselbocsátások kérdésének azonnali elejtését, amiket ha nem sikerülne a miniszteriumoknak megakadályozni, úgy szerintük azoknak végrehajtását

nyomon fogja követni egy az egész Zsilvölgyére kiterjedő általános sztrájk,

aminek következményei kiszámíthatatlanok lennének.

A szakszervezeti titkárok a memorandumokat már utnak is indították.

Ugyancsak vasárnap érkezett meg Zsilvölgyébe több század katonaság a rend fenntartása céljából, s a csedőrség megerősítésére további itézkedésig ott is maradnak.

A munkásság egyebekben nyugodtan viselkedik.

„A revízió — szalonképes lett!”

Gróf Bethlen István: Nem érdekünk siettetni a választásokat

Az egységespárt ujévi vacsorája

Budapest, január 15.

Az egységespárt tegnap este pártvacsorát tartott, amelyen az ujév alkalmával Besseney Zeno képviselő üdvözölte Bethlen István miniszterelnök-pártelnököt. Besseney visszapillantott beszédében az elmúlt esztendő eseményeire, majd érintette a közeljövő politikáját. Különösen kiemelte a revízió kérdését, amely — mint mondotta — már szalonképes lett.

A revízió problémájával már a nyugati államok is foglalkozni kénytelenek és így többet nem kerülhet le a napirendről.

Ez is nagy eredmény, noha a kibontakozási lehetőséget még csak homályosan látni. Ezután a párt nevében minden jót kívánt Bethlen miniszterelnöknek, aki valóban országvezérnek született. A párttagok felállással üdvözölték a miniszterelnököt.

Bethlen István az üdvözlésre a következőket válaszolta:

— A politikai ujév — mondotta a miniszterelnök — a választások árnyékát veti előre, jóllehet mindenki tudja, hogy

sem az országnak, sem a kormánynak nem érdeké siettetni a választásokat, mert ez — a jelenlegi gazdasági krízis közepén — sőtétbeugratást jelentene.

A továbbiakban a miniszterelnök felhívás-

sal fordul a kisgazdatársadalomhoz, amelyet arra kér, érezze át, hogy mennyivel több erőt jelent számára, ha képviselve van a kormányban és mögötte tömörül, mintha széthomolna, ami által elvesztené eddigi sulyát.

— Csak annak a társadalomnak van ereje — mondotta a miniszterelnök —, amely egységesen tud állástfoglalni. Ne hirdessen tehát senki kishíűséget.

A lemondás a belpolitikai téren egyenlő volna a nemzeti célokról való lemondással.

Revíziót és ugyanakkor lemondást hirdetni — sehogysem fér össze!

Végül a közélet tisztaságáról szólva a miniszterelnök hangsúlyozta, hogy, aki bűnös, az elveszi büntetését. Tiltakozik azonban az ellen, hogy bárki sárba rántsa a kormány és a tisztviselőkar becsületét és

azt a hitet csempéssze a köztudatba, mintha rothadtak lennének a közállapotaink.

— Nehéz időben vállaltam a felelősséget — fejezte be beszédét Bethlen miniszterelnök — nem szöktem meg előre akkor sem, nem fogok ezután sem megszökni.

Bethlen István végül felhívta a pártot az egység megőrzésére.

A miniszterelnököt, beszéde végén, megajuló ünneplésben részesítették.

Modern fényezett

TELE HÁLÓ

Lcj 26.000

Modern ebédlők érkeznek
diófából fényezve

Lcj 32.000

Uriszobák

Lcj 19.000-...

Ülőgarnitúrák.

SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR Rt.

Marosvásárhely, Nagyszeben.

BRASSÓ, Kolostor-ucca 33.

Kedvező fizetési feltételek.

Sz. 223

Ujabb vad hajsza indult a magyar tanítók ellen

Szilágymegyében Margineanu tanfelügyelő azzal az ürüggyel, hogy a magyar tanítók nem tudnak jól románul, most végzett fiatalembereket és kisasszonyokat rendelt ki melléjük, akiknek 3000 lej havifizetést kell adniok a sajátjukból

Nagyvárad, január 15.

A siralmas magyar életből elküldünk egy könnyecpett Genf-be. Tessék csak megnézni: ilyen az az egyenjogúság, amit a magyarok élveznek Erdélyben, így van ez Drummond ur és nem másképp. A miniszter urak persze ezt másképp tudják, vagy legalább is másképp mondják, de mit jelent a legjobb szándéku miniszter is, ha a végrehajtó közeg olyan mint ez a Margineanu is a Szilágyságban. S a mi jószándéku minisztereiink? A kitűrt magyar vitrinek bizony nem őriznek olyant egyetlenegy sem.

Pláné a közoktatásban. Még egy reszortvezetőnk sem igen akad. S ha ritkán van egy tanfelügyelő, aki nem felejtkezik meg a multjáról, amikor magyar kenyeret evett, az úgy jár mint Mango Joan. Mango Joan jó volt a magyarokhoz. Legalább is nem tett különbséget kisebbségi és román tanár, tanító, vagy diák között. Nem is maradt sokáig tanfelügyelő. Nyugdíjba küldték és azóta egy Margineanu Dimitriu volt falusi tanítócska boldogítja a szilágysági magyar-ságot.

A hálás szilágysági magyarok Mangot megválasztották polgármesternek, de Margineanu Pteancu halálára pályázik. Legyen neki hálás a hóhér, az erdélyi magyar iskolák hóhéra: Pteancu ur!

A beszüntetett és újra engedélyezett magyar szekciók után új vezetura.

A tanév elején nagy meglepetés érte a szilágyságmegyei szülőket. Margineanu rendeletére beszüntették az állami iskolák magyar szekcióit. A szülők panaszára báró Jósika János képviselő eljár Bukarestben, ahol sikerült helyreállítani a régi rendet. Most aztán egy miniszteri rendeletre való hivatkozással

Margineanu tanfelügyelő egy olyan rendszert vezetett be, amire talán csak Afganisztánban van példa, de egy kulturáltabban el se képzelhető.

Magunk se hinnők el, ha nem fektüdne előttünk a Revizoratul scolar al judetului Salaj 8924—1930. számú rendelete.

Ez a rendelet hivatkozik a Directorat Ministerial Serviciul Instructiunii 50119—1930 számú aprohálására. S nem tartalmaz kevesebbet, minthogy

azzal az ürüggyel, hogy a már számos izben nyelvviszáztatott tanítók nem tudnak eléggé románul, ezért melléjük egy segéderőt neveznek ki.

Az öreg tanítók segéderőül kapnak 18—20 éves fiatal lányokat, akik most jöttek ki a képezdeből és akiket a mai körülmények között így akarnak elhelyezni, mert az intellektuális pályákon való erőszakolt többtermelés most kezd megbosszulni magát.

A falusi ifjúságot erőszakkal tartották bent a városi diákonthonokban s ahelyett, hogy művelt gazda generációt neveltek volna, teremtettek egy nagy szellemi proletariátust, amelynek most nem tudnak a kezébe kenyeret adni. A véglegesített magyar tanítói kart nem lehet az utcára hajigálni, vagy nyugdíjat kell nekik adni. Kitalálták tehát ezt a rendszert, a mit talán próbából egyelőre csak néhány kerületben vezettek be.

Margineanu segéd tanerői megszállották a szilágysági iskolákat, ahol most ők mutatják az évtizedes multtal és gyakorlattal bíró régi magyar tanítóknak, hogyan kell tanítani és nevelni az ifjúságot. Igaz, hogy beszélni a tanítványakkal egyáltalán nem tudnak s így tanításuk hiábavaló. De nálunk ez az, ami mellékes. A fő az, hogy

Egy másik rendelet

Sepsiszentgyörgy, január 15.

Január 9-iki dátummal, de mostani kézbesítéssel körülbelül 40 tanító a következő tartalmu levelet kapta a háromszékmegyei tanfelügyelőségtől:

X. Y. tanító urnak!

Miniszteri rendelet értelmében, (szám nincs) Uraságod megbízatása megszűnik folyó évi január 1-vel és ebből kifolyólag kérjük átadni az iskola összes vagyonát és levéltárát X. Y. tanító urnak. Sft. Gheorghe, 9. Jan. 1931.

Revizor scolar:

M. Ogrianu.

Szivenlőtte magát Keleti Dénes, a Máv. volt elnökigazgatója

Gyógyíthatatlan gégerákja kergette a halálba

Budapest, január 15.

A szerdáról-csütörtökre virradó éjszakán budai lakásán vadászfegyverével szivenlőtte magát és nyomban meghalt Keleti Dénes, a Magyar Államvasutak volt elnökigazgatója, nyugalmazott államtitkár.

Keleti Dénes négy év óta gégerákban szenvedett.

Néhány hónappal ezelőtt megoperálták, segíteni azonban nem tudtak rajta. Ősz óta ágybanfekvő beteg volt és állapota valósággal buskomorrá fette.

A temesvári kereskedők egyesülete az üzletbérek 25—30 százalékos redukálását kéri

Temesvár, január 15.

A Kereskedők Egyesülete a súlyos gazdasági válság egyik érdekes és nagy jelentőségű dokumentumaként figyelemreméltó lépést tett a tulságos magas üzletbérek leszállítása érdekében.

A Kereskedők Egyesületének vezetősége átiratot intézett a Háztulajdonosok Szövetségének temesvári csoportjához, amelytől azt kérte, hogy

tekintettel a kereskedőkre súlyosodó nagy terhekre és a napról-napra romló megélhetési viszonyokra, február elsejétől kezdve szállítsák le az üzletbéreket 25—30 szá-

a magyar tanítóknak Kell fizetnie ezeket a segédtanerőket s fizetésükből havi háromezer lejt kell nekik adniok Margineanu tanfelügyelő parancsára.

Égbekiáltó igazságtalanság ez s egyet jelent a kisebbségi tanítói kar éhhalálával

Levonják az áldozati adót, levonják az egyéb, hozzájárulásokat és levonják a háromezer lejt, amikor az egész fennmaradó összeg nem tesz ki annyit.

A cél nyilvánvaló. El akarják szekirozni a kisebbségi tanítót, hogy helyet csináljon ezeknek a fiataloknak.

A magyar tanító a kisebbségi élet egyik leg-szerencsétlenebb páriája s hős egyben, ki erején felül viseli az idő csapásait. A szilágysági kétszeres áldozati adóval megnyomorított magyar tanítók érdekében a magyar közvélemény felemeli tiltakozó szavát.

Jellemző, hogy azok a tanítók, akik a fenti levelet kapták,

csaknem kizárólag magyarok.

Ahol például 2 tanerős magyar nyelvű állami iskola van és véletlenül az egyik tanerő magyar, ott a magyart teszik ki és a román tanító vezeti tovább. Hogy miképpen, arról már van fogalmunk.

Ettől eltekintve az amugyis kevés fizetésből minden második hónapban 800 lejt nyugdíj-alapra, amiből az elbocsátottak egy bani nyugdíjat se fognak kapni.

Néhány faluban már beszüntette az elbocsátott tanító a tanítást, de az odahelyezett tanító még nem érkezett meg és így a gyerekek váratlan vakációnak, a közoktatásügy pedig a remekül végrehajtott leépítésnek örül.

Tegnap este hozzátartozóival sokáig elbeszélgetett, majd megvárta, amíg mindenki nyugovóra tér a lakásban.

Amikor a ház elcsendesedett, elővette vadászfegyverét és végzett magával.

A golyó keresztülfurta a szerencsétlen ember szívét, úgy, hogy azonnal kisenvedett.

Keleti Dénes néhány évvel ezelőtt vált meg állásától. Akkoriban egy hírlapi kampány középpontjában is állott, amely azonban lassan elcsendesedett körülötte. Hatvanhárom évet élt és számos kitüntetés birtokosa volt.

zalékkal.

Az érdekes átirat a kérés indoklásában kifejti, hogy a kereskedők tulnyomó része még ma is azokat a horrorbilis összegeket fizetik házbér fejében, amelyeket a konjunktúra bőséges éveiben állapítottak meg. Az utolsó évek során azonban a megélhetési viszonyok annyira leromlottak, a közönség vásárlóképesége annyira megcsökkent, hogy

a befolyó jövedelmeikből a kereskedők már nem tudják a régi üzletbéreket megfizetni.

Ha a háztulajdonosok nem hajlandók az üzletbérek méltányos leszállításába belemenni, magukat teszik ki annak a veszedelemnek, hogy régi tisztességes bérloket elveszítik és kérdéses, hogy kapnak-e helyettük újakat.

A Kereskedők Egyesületének átirata kötelezettséget ígért a háztulajdonosoknak arra, hogy ingyenes jogi segílyt adnak az adóki-velőbizottságokkal való tárgyalásra annak érdekében, hogy a kincstár képviselői vegyék figyelembe az esetleges házbérvédelem csökkenését a háztulajdonosok megadóztatásánál.

A Banca Naționala érdekes közlése

Bukarest, január 15.

A Banca Naționala ma egy hirdetményt tesz közzé, amely általános érdeklődésre tarthat számot. Eszerint a Banca Naționala tudomására jutott, hogy egyes vidéki bankok drágábban adják és veszik a devizákat, mint ahogy azt a hivatalos árfolyam előírja, azt a lát-szatot keltvén ezáltal, hogy a lej ingadozik. A Banca Naționala közli, hogy bármikor és bárkinek hajlandó a hivatalos árfolyamon plusz két százalék devizát eladni.

Telef. 518. **Modern Mozgó** BRASSÓ

Ma csütörtökön és a következő

nap a diadalmas sikerű

német éneklő filmoperette:

Takarodó a Rajnán

(ZAPPENSTREICH AM RHEIN)

Főszerepben: Sarlotte Susa

Maria Solweg

Verebes Ernő

Hans Junkermann

Következő műsorunk: A slágerek-slágere!

Az 1931. szezon legnagyobb alkotása:

„Das Lied ist aus“

(VÉGE A DALNAK)

Német filmoperette

Liane Haid, Willy Forst, Verebes Ernő-vel

Jön: **Der Sohn der weissen Berge**

a világ legszenzációsabb sportfilmje,

Western Electric beszélőgép!

Január 17

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

B. L. 5

Az osztrák főherceg ál-leánya,
akinek mindenki beugrik

Házasságszédelgő nő, aki évente százezer márkát csalt össze

Berlin, január 15.

A nők egyenjogúsítása a férfiakkal mért földes lépésekkel halad előre és napjainkban már odáig jutott, hogy bizonyos bűnözési ágakban, amelyek eddig a férfiak kizárólagos vadászterületét alkották, ma már a „gyengébb nem”-hez tartozók is eredményes működést fejtenek ki. Legjobb példáját nyújtotta ennek Vertun Helén, aki nagyszerűen értett ahhoz, hogy mint házasságszédelgő csapjon be emberekre. A módszer, amellyel ez az asszony operált, teljesen ugyanaz, mint a férfiaké. Az eredmény után itélve, el lehet mondani, hogy a férfiak éppen olyan hiszékenyek és áldozatkészek a házasságszédelgő nőkkel szemben, mint a nők a házasságot csak ígérő férfiakkal szemben.

Vertun asszonyt hosszú évek eredményes tevékenysége után egyelőre ártalmatlanná tették. Ha megnézzük ezt a harminc év körüli nőt, akkor nehezen értjük meg a hatást, amelyet Vertun asszony a férfiakra gyakorolt. Vertun asszony ugyanis

nem mondható csinosnak, még kevésbé szépnek.

Azonban pompásan ért az emberekkel való érintkezéshez, folyékonyan beszél több nyelvet, világot látott, emberismerő, egyszerűen

behizelgő modora van,

ami némiképp pótolja a hiányzó testi szépséget. Vertun asszony elsősorban németországi városokat szerencsétlenül működésével, de gyakran vendégszerepelt Franciaországban, Olaszországban és a skandináviai országokat sem hagyta el.

Munkáját előre kidolgozott terv szerint végezte. Hirdetéseket helyezett el az újságokban, ezeken kívül pedig hivatalos házasságközvetítők útján is kereste a kapcsolatot a férfiakkal. Valamilyen kis tőkéje is lehetett, amikor házasságszédelgő munkájához hozzálátott, mert roppant fontosságot tulajdonított annak, hogy a környezet, amelyben mutatkozott, bizalmatgerjesztő és reprezentáló benyomást keltsen.

Mindig elsőrangú szállodában lakott

és rendszerint egész lakosztályt bérelt. Ha valamelyik városban hosszabb időre letelepedett, akkor szépen berendezett nagyobb lakást bé-

Nem csinos, de behizelgő modora van Vertun Helénnek, aki lefőzte a házasságszédelgő férfiakat, de mégis a rendőrség közére került

relt, a bért mindig pontosan megfizette és a lakásról azt állította, hogy az ő tulajdona.

Ugyiszintén autót is bérelt és erről is azt állította, hogy az övé.

Végül — mint minden szélhámosnőnek — pompás ékszerrel volt, amelyek a bizalmat csak növelték irányában.

Vertun asszony rendszerint különböző álneveken szerepelt, sohasem használt valamilyen előkelő csengésű nevet, de hosszabb ismeretség után módját ejtette annak, hogy elhitesse, hogy előkelő családból származik. Legszívesebben azt állította magáról, hogy

törvénytelen leánya egy osztrák hercegnek, aki a forradalmi időket meglehetősen jól uszta meg.

meri vagyonát megmentette és ezt a vagyont majd ő fogja örökölni. Ahhoz tulságosan elővigyázatos volt, hogy hercegi atyjának nevét is megmondja és ezt azzal magyarázta, hogy hallgatásra van kötelezve.

Azoktól az emberektől, akik kapcsolatba kerültek vele, és bizalmukkal ajándékozták meg, olyképpen csalta ki a pénzt, hogy nagyszabású üzleteket helyezett nekik kiállításba. Ezek a beígért üzleti tranzakciók nem tartoztak a lehetetlenség birodalmába, de Vertun asszonynak cszeágában sem volt, hogy az üzleteket meg is csinálja. Megelégedett azzal, hogy

a zsákmány, amely rendszerint 20 és 50 ezer márka között váltakozott, a birtokába kerüljön.

Teljesen tervszerűen dolgozott és egyszerre több áldozatot is munkába vett. Ilyen körülmények között igazán nem csodálatos, hogy

évenként átlag 100—150 ezer márka jövedelmre tett szert.

Rendkívüli beszélőképeségével minden esetben elhitette az áldozattal, hogy pénze nem vészett el. A rábeszélésnek igazi művésznője volt ez az asszony, akinek további garázdálkodását a berlini rendőrség most alkadyozta meg. Most egymásután jelentkeznek a károsultak, a feljelentéseknek valószínűsá lavinája indult meg a berlini rendőrségen. Eddigi megállapítások szerint

Vertun asszony közel egymillió márkát csalt ki éveken át tartó tevékenysége alatt.

rákat a hófehér lepelre. Fakó napfény ömlött a megfagyott tájra. Az égből makulátlan volt, szellő sem moccant. A tiszta, mozdulatlan levegő szinte elfeledtette a hideget. Éhesek voltunk, a reggel óta járt elhanyagolt utak alaposan összeráztak bennünket. Azt indítványoztam, hogy álljunk meg itt ebédelni. Nyírfák között patak csörgedezett, sodrában jégdarabok uszáltak, mint megannyi tükröserép. Wanda és Sophie helyeselték és siettek kiszállni. Marfának és a fának segítségével Boleszlávot a vizparton helyeztük el. Míg a két szolga elkészítette az ebédet, sétára mentem. Mikor egy magaslatra értem, visszafordultam. Wanda egy utipárnán ült, a kezében ezüsttükör volt és rizsport, pirostót, meg bársony-szépségtapaszt tett az arcára. Ezt a munkát mindig nagy gonddal végezte. Marfa elemózsiát és palackokat csomagolt ki. Odébb Sophie Boleszlávval beszélt, aki boldogan hallgatta.

A Rigából való elutazásunk óta nem ismerem rá Boleszlávra. Teljesen megváltozott. Sophie gondossága, apró női figyelmességei, röpké ötlei fátyolként borulnak lelkére és elfedik előle a komor valóságot. Mögöttük egy ponyva alól kirajzolódna a sakkozóautomata körvonalai és a táncosnő mását rejtő láda is itt van. Öt eleven ember és két automata: szerelem, öröm, illuziók, remények és a leselkedő halál leng körülöttünk — az élet egész komédiája itt van előtttem.

Felmásztam a dombtetőre. Váratlan látvány tárult szemem elé. Egészen más tájkép volt előttem; egy magaslaton szélmalom állott. Meztelen szárnyai belemerednek az égbé. A malom közelében egy alak állott. Talpig feketébe volt öltözve. Háttal állt nekem. Középterműt és kövérkés volt. Ugy látszott, hogy egészen elmerült a napsütötte téli tájkép élvezetében. Mozdulatlan volt és ha hasa meg ruhája nem mondanak ellent, az ember Cervantes hősének tartotta volna. Elcsodálkoztam azon, hogy ez órában s ezen az elhagyott tájon egy emberrel találkozom, aki nem lehetett a rombadúlt malom gazdája és akinek a ruházata — kardja nem volt és kalapot nem viselt — mégis környékbelire vallott. Aztán nyugtalankodni kezdtem. Talán követek bennünket? Hátha orosz kém ez az ember? Eppen vissza akartam fordulni, hogy Boleszlávot hamarosan elrejtsem, mikor egyszerre két füstfelleg hatarára magára a figyelmemet. A füst egy széles árok mélyéről szállt égnek.

Edisontól a báriumkatódig

Edison nevéhez fűződik az a nevezetes felfedezés, hogy az izzókatódok sajátos anyagot bocsátanak ki magukból, amely a teljesen légüres teret is vezeti. vé teszi. Ez a tünemény az elektronáramlás. Lee de Forest és Fleming a jelenséget gyakorlatilag is értékesítették és megalkották a mai elektroncsöveknek első típusát. A kérdés ezen időtől kezdve teljesen gyakorlati jellegű volt: olyan anyagokat kellett ugyanis találni, amelyek bőséges elektronkibocsátásra képesek. Ujabban ehhez még a gazdaságosság követelése is hozzájárult, vagyis azt kívánjuk, hogy az elektronemissziót minél kevesebb energia felhasználásával idézzük elő.

A probléma ugyanaz, akár óriási méretű adócsövekről, akár pedig a közismert rádióámpákról van szó. Fizikusoknak, kémikusoknak és elektromérnököknek egész sora foglalkozott a kérdéssel. Amíg az elektronemisszióra csak a wolframhuzalt tudták felhasználni, a kérdés megoldása nem jutott előre. Később azonban ismertté váltak az oxydkatódok, amelyeknek felületét különböző alkalikus földfémek vegyületeivel vonták be, ujabban pedig a báriumoxydban a legkitűnőbb katódanyagra bukkantak. Mindezek az izzókatódok technikáját hatalmas lépéssel vitték előre.

Az elektronemisszió jelenségét a legszemléletesebben a folyadékok elpárolgásával lehet összehasonlítani. Amiképpen a folyadékok minden hőmérsékletnél párolognak, úgy tulajdonképpen minden hőfoknál van elektronemisszió is. Ez azonban alacsony temperaturánál rendkívül csekély és gyakorlatilag nem hasznosítható. Ha azonban a folyadékot melegítjük, úgy a gázalaku halmazállapotba való átmenése sokkal gyorsabban történik, mert magasabb hőfokon a folyadék molekulái könnyebben győzik le a szomszédos molekulák kohéziós erejét. Az emittáló anyagból kilépő elektronnak ugyancsak munkát kell végeznie, hogy az anyagból szabaduljon, s a munka annál csekélyebb, minél magasabb hőfokra hevítjük az emittáló anyagot. Az elektroncsövek katódját ezért magas hőfokra kell hevitenünk, hogy hasznosítható elektronáramlást nyerjünk. Minél kevesebb energiával sikerül a jelenséget előidézni, annál gazdaságosabban dolgozik a rádióámpa.

Az elektronok kilépő energiája azonban nemcsak a hőfoktól, hanem az emittáló anyagtól is függ. Legkisebb kilépő energiára az alkalikus földfémek vegyületeinél van szükség, ami gyakorlatilag annyit jelent, hogy ezeknél az elektronáramlás már alacsonyabb hőfokon is megindul. A probléma lényege tehát az volt, hogy a rádióámpák izzókatódját ezen anyagokból készítsék, vagy legalább is felületüket ezen vegyületekkel bevonják. Ez azonban gyakorlatilag nehézségekbe ütközött, mert a vegyületek egyrészt nem tapadnak elég szorosan a katódmaghoz, másrészt annak felületén nem oszlanak el egyenletesen. Ennek következtében megtörténhetik, hogy az aktív emittáló réteg üzem közben leválik a katódról, az egyenlőtlen felületi eloszlás következtében pedig még az ugyanazon gyártási szériából kikerülő rádiócsövek emissziója se egyenlő. A rádióámpagyárak igen sok eljárást szabadalmaztattak, amelyek mind arra irányultak, hogy a katódmagot az emittáló anyaggal tartósan és egyenletesen vonják be.

E kutatások során sok nehézséget okozott az a körülmény is, hogy a különböző alkalikus földfémek közös emittáló anyaga ismeretlen volt. A Tungstram-Művek laboratóriumaiiban végzett alapvető fontosságú kísérletek azonban a bizonytalanságnak véget vettek, mert kétségtelen bizonyítást nyert, hogy a vegyületekben az emittáló anyag maga a földfém. Ugyanezen kísérletek folyamán az is kiderült, hogy az elektronoknak a legkisebb kilépő energiára a fém báriummal van szükségük, ez tehát az az anyag, amely a legalacsonyabb hőfokon már jelentős elektronemisszióra képes. Mászóval az izzókatódok leggazdaságosabb anyagául a fém bárium bizonyult.

A Tungstram-Művek azonban nem elégedtek meg ezen elméleti megállapításokkal, hanem a gyakorlati eljárást is kidolgozták, amely az izzókatódnak fém báriumból való gyártását lehetővé tette. Nehéz feladat volt. A báriumnak ugyanis majdnem minden elemmel nagy a kémiai rokonsága, aminek következtében nemcsak az előállítása nehéz, hanem vegytiszta állapotban való megtartása is. A Tungstram-Művek által kidolgozott gyakorlati eljárás lényegében abban áll, hogy a fém báriumot a cső belsejében elpárologtatják s a báriumgőzöket azután egy fémmagra lecsapatják. A katódmagot egészen rövid ideig kell báriumgőzökbe mártani s ez már elegendő arra, hogy a katódon egyenletes és vegytiszta fém báriumréteg rakódjék le, ami az aktív elektronkibocsátó anyagot alkotja. Ez ilyen módon készült báriumcsövek rendkívül egyenletes és tartós emissziójukkal tűnnek ki.

A báriumkatód gyártási eljárását a Tungstram-Művek minden kultúrállamban szabadalmaztatták s ezt az elektroncsövektchnika mai fejlettsége mellett a legtekintetesebbnek tekinthetjük.

TŐZSDE

(1931. január 15.)

Zürich (nyitás): Berlin 122.70, Amsterdam 207.72, Newyork 516.35, London 25.0675, Páris 20.25, Milánó 27.05, Prága 15.29, Budapest 90.2250, Belgrád 912.70, Bukarest 306.25, Varsó 57.85, Bécs 72.60.

Devizák (belföldi jegyzés): London 817.50, Zürich 32.62, Newyork 167.95, Berlin 40.12, Bécs 23.69, Prága 4.99, Budapest 29.46, Milánó 8.84, Páris 6.6150, Amsterdam 32.66.

Valuták: Angol font 815, svájci frank 32.66, dollár 168, osztrák shilling 23.75, cseh korona 5, pengő 29.60, márka 40.10, olasz líra 8.65, francia frank 6.65, holland forint 68, dinár 2.95.

HENRY DUPUY-MAZUEL 36 A SAKKJÁTÉKOS REGÉNY Fordította KÜRTI PÁL

Elsápadtam, de a veszedelem nem szokta elvenni hidegvéremet. Boleszlávot karjaimba emeltem és mintha pelyhet vinnék, átmentem vele a szomszéd szobába s lefektettem az ágyra. Kulccsal lezártam az ajtót, aztán mentem kinyitni. A kormányzó küldönce galánsan meghajolt uttáránknál, engem udvariasan üdvözölt, aztán így szólt:

— Van szerencsém lovag ur, a kormányzó ur ökegyelmességének üzenetét átadn. Ökegyelmessége szeretné meglepni a lengyel király öfelségét az ön csodálatos gépének bemutatásával. Ökegyelmessége az este polgári ruhában ott volt az ön közönségének soráiban és el volt ragadtatva a produkciótól. Azt hiszi, hogy öfelségének mi sem szeerzhet nagyobb örömet, mint az ilyesmi. Ime, elhoztam a Varsóba szölv utleveleket és egy levelet az udvarmester számára. Átnyújtott egy tekercset és várt.

Biztosítottam, hogy másnap utrakelünk és gyertyával lekirárltam az utcára.

Nagysebesen rohantam fel a lépcsőn. Meg vagyunk hát mentve. Eppen ez orosz kívánságára lépek rá a jó utra. Varsó, a Kárpátok, Ausztria! Beléptem a szobába és letettem a gyertyát. Sophie, Wanda és a litván öregasszony térdeltek és hálát adtak az égnek.

Megvallom, hogy bennem nem annyira hálsérzés, hanem inkább maliciózus öröm volt. Jól sikerült hát a komédia. Beesaptam mindenkit. Mindenféle ötlet koválygott bennem s ki tudja, egy szép napon talán... No, majd meglátjuk!

Nyolcadik fejezet
Januárius hó 10. — Közeledünk Varsó felé. Erre az éjszakára egy kovácsnál szállottunk meg, aki vendégül lát bennünket. Mindenki alszik és havas csönd borul a házra.

Ehelyütt be kell számolnom egy különös találkozásról, amely tegnap történt. Délután egy domb fensikjára érkezünk. Elöttünk végtelen síkság fekdtt. Egypár fa, néhány bokor rajzolt különös ab-

KARDOSNÉ A BITÓFÁN

A szerencsétlen nő a siralomházban végrendeletileg kitagadta fiát, egy erdélyi román katonaszökevényi

— A B. L. kiküldött munkatársától —

Szolnok, január 15.

— Asszóné... egy feketét teccik kremássa?...
— Igen.
— Józsi, egy friss forró feketét a nagysás urnak, balsarok kettő... Nagysás urnak az akasztásra teccett jönni?

— Lehet, hogy maradok.
— Lehet... lehet! Nagysás urnak szerénykedni teccik... Nem lehet, hanem biztos, Nagysás ur nélkül az egész móka meg sem történhetne.

Ugy bámulok erre a fiatal, pimaszképi főpincérre, mintha elbajos lenne. Vajon mit akar ez tőlem? Mit gondol ez felőlem?

— Kérem, nagysás ur, ne tessék csudálkozni, mert én egy hóhér fia vagyok. Nekem négy falkolám, három tánciskolám és két jesivám van. Ezenkívül öt évig jártam a Műgyetem mellé. Én nagyon jól tudom, mért teccett jönni a nagysás urnak. Csigolyácska!... Csigolyácska!

A kasszatündér, aki oly bájosollyal pergeti maga körül a kisvárosi szexuális nyomorúságát, kimeredt szemekkel bámul rám. A billiárdasztalnál megáll a játék a Weinberger ur, aki előbb még hangosan szidta a rossz dákót, így szól:

— Nem is gondolná róla az ember...
Egy aranyfogsorú ur hirtelen odalép mellém és bemutatkozik:

— Bede ur vagyok!
— Parancsol?
— Csak azt akarom mondani, hogy én már láttam akasztást. Ravaruszkánál felhúztunk egy orosz papot, aki a toronyból lövöldözött ránk. Nagyon furcsa látvány volt, kérem.

Zavarodottan nézek rá.
— Igen... egy orosz papot... én is láttam már néhány akasztást.

Bede ur kuncogva felnevet.
— Hogy már teccett látni?... Nagyon jó... nagyon jó...

Vasárnap délután. A szolnoki kávéház figyelme észrevehetően körülöttem kavargog.

A következő pillanatban belép a kávéházba Erlich ur, egy fiatal és kedves helybeli kolléga. Odatelepedik az asztalomhoz s amint az újságírók között szokásos, hangosan fecsegni kezdünk.

Az érdeklődés azonnal elfordul felőlem.
A főpincér abbahagyja a pimasz bizalmaskodást. Weinberger ur ismét a dákót szidja. A kasszatündér két szemgolyóját domboru állapotból homoruba süllyeszti s a szája körül fagyos ridegség enyhe mosolyba olvad át. Mintha azt mondaná:

— Oh... pardon!
Nem történt semmi.
Csak összetévesztettek Kozareknek, a hóhérnak egyik prihékjével.

Az egész város az akasztás lázában ég. Óriási viták zajlanak le arról, miképpen történik a kivégzés? Vajon a hóhér akkor törje-e el a nyakcsigolyát, mikor a haláraitelt már elvesztette az eszméletét, vagy pedig a nyakcsigolyatörés következtében merül-e el az örök Nirvánába a gyilkos öntudata? S vajon miért lesz valaki hóhér? Pénz? Hatalomvágy? Szexuális okok? S hogy vajon ez a szerencsétlen Kardosné rászolgált a bitóra? De hogy kérdezhetsz ilyet Pista, hogy rászolgált-e, mikor megölte a férjét és egyetlen fiát?

Rettenetes hajsza folyik egy-egy belépőjegy után. Összesen 40 jegyet adnak ki, melyeknek már vasárnap is komoly árszaja van. Először tíz pengőt ígértek egyért, azután huszat, negyvenet, nyolcvanot. Látni, nincs színházi válság. Van érdeklődés és pénz is bőven. Csak olyan darabot kell írni, mely a közönségnek teccik. Mely megfelel a mai igényeknek, mai életnek, mai érdeklődésnek.

Címe: Bitó.
Falusi színház a népies életből, egyetlen felvonásban, illetve felhúzásban.
Főszereplők: Kozarek és Kardosné.

Asíra (Apolló) Mozdó
Brassó

Csúttörtőkön fut utoljára minden idők leg-szebb hangosfilmje

„Az orgonavirágzás”
Rendes olcsó helyárak.

Péntektől

„Ha a császár visszatér”
hangos, éneklőfilm lesz vetítve.

A főszerepben: RAMON NOVARRO.

A film előtt 2 felv. németül beszélő kutya vigjáték fut, a főszerepben: A beszélőkutya.

Kozarek ur, a hóhér, az enyém mellett fekvő szobában lakik, a Nemzeti Szálló első emeletén. A portással beküldöttem hozzá a névjegyet. Azt mon-dotta, szíves elnézést kér, ma nincs szabad ideje, vendégségbe hivatalos, majd holnap fogad.

Igazat mondott. Tényleg vendég volt.
A Kardosné vendége.
Délután öt órakor bevezették a szerencsétlen asszony cellájába. A haláraitelt kíváncsián bámulta e szokatlan órában vendégét. Természetesen fogalma sem volt arról, ki lehet a borvirágos arcú látogató. Kozarek aktatáskát szorongatott a hóna alatt.

Mit akar egy hóhér az aktatáskától?
Mintha én egy bitófával a hónom alatt járkálnék fel-alá.

A fogház vasárnapi csendjében asszony és hóhér jól megnézték egymást.

Az asszony nem tudott, nem gondolt semmit. Csak a szíve szorult önkéntelenül össze.

A hóhér szakértő pillantással vizsgálta az asszonyt. Mértéket vett róla. A magasságáról, a súlyáról, a nyaka szélességéről. Mint egy szabó.

Öt percig tartott ez a néma, halálos küzdelem.

Azután becsapódott a cellaajtó.

Az a „Jaji”, ami az ítéletkiírdetésnél felszakadt a torkából, volt Kardosné egyetlen érzelmi kitörése az egész per folyamán.

Mire a siralomházba ért, már vissza is nyerte csudátos, szinte érthetetlen fölényét és nyugalmat. Leült az ágyra és az utolsó óhaj jogán hidegen rendelkezett:

— Az ügyvédemet!... Végrendeletet akarok.
Dr. Kovács Gábor, a védő, pár perc múlva megjelenik a cellában.

— Marika, ne busuljon Marika, ne veszítse el a reményt...

— Hallja ügyvéd ur, ne vigasztaljon engem, nincs nekem arra szükségem. Egy vigaszom van nekem, a halál. Tudom, én vagyok a bűnbak. Nincs gyermeke, pusztuljon! — mondják az urak.

— Ne beszéljen így Marika... Még egy utolsó sürgönyt menesztettem Pestre kegyelemért... arra vá-

rom a választ.

Nem vagyok rá kíváncsi. Az én számomra nincs kegyelem. Eh, nem félek én ettől a naptól, csak... attól a perctől... attól... sokáig tart az?

— Marika, bizzon a Jó Istenben, bizzon az igazságszolgáltatásban Marika, jöhet még a kegyelem.
— Hagyjuk Kovács ur... Végrendeletet akarok.

— És már diktálja is az utolsó akaratát. Stefan Tódor-ról, egy katonaszökevény erdélyi román fiúról szól az első passzus. Ezt a tagbaszakadt fiatalembert, aki utolsó szeretője volt — Kardosné Szendy Marika forma szerint örökre fogadta, Ezóta Tódor-Szendy István a fia neve. Abban a pillanatban, amikor a haláraitelt végakarátát mondja tollba, az örökbe-fogadott fiu-szerető már bent ül, mint törvényes örökös, a birtokban. Vagyon, 10 hold föld, 5 hold prima szőlő, egy nagy téglaház, belsőségek.

— Tehát írja, Kovács ur:

Késő délután rokonok érkeznek. A haláraitelt kez-zet nyújt s így szól:

— Na, mi újság?
Még összecseszőkolódzni sem óhajta a sógornőjével. Este felajánlják neki az altatóport.

— Affenét... alszom én anélkül is!

De nem alszik.
A lelkész társaságában ébren tölti az egész éjszaka-t. Végig csak az anyagi ügyek érdeklik. Néha, a pap buzditására imádkozik is.

Hat órakor még megreggelizik.
S megvirrad kedd reggele.

Állami bakó, teljesítse kötelességét!
A fogházudvar egyik sarkában áll már a bitó. Si-mára gyalult, testes cövek. Előtte a lépcső.

Köröskörül a fogházörök. Csendörök. Újságírók. S a nézők.

Látványosság a középkorból.
Kívül, az utcán, létrákat támasztanak a kerítéshez s úgy bámulnak. Ifju s élemedett hölgyek lesik a tra-gikus pillanatot. Az öröknek gummbottal kell elker-getniük a hivatlan prókátorokat.

A szegény nő megöcsült, apatikus s ezért nyugodt. A hóhér feszesen szalutál.

— Állami bakó, teljesítse kötelességét.
— Királyi ügyész urnak alázatosan jelentem, az ítéletet végrehajtottam.

Az újságíró tolla visszahorpad a részletektől. Lelkében pedig megerősödnek a súlyos kételyek. Nem hiszi, hogy a bitó az ember magasabb erkölcsi rendje szerint való.

Mikes Imre

Garami állaspontját fogadta el a magyar szociáldemokrata párt

Az országos választmány megállapította, hogy a párt és vezére között nincsenek áthidalhatatlan ellentétek

Budapest, január 15.
Részletesen beszámoltunk arról a konfliktusról, amely Garami Ernő és a szociáldemokrata pártvezetőség között keletkezett. A konfliktus lényege abban áll, hogy Garami az ellenzéki pártok összeműködését és szükség esetén teljes passzivitást javasolt pártjának, míg a pártvezetőség többsége nagy részben ellenezte Garami koncepcióját.

A pártvezetőségi ülés illetéktelennek tartotta magát a konfliktus elintézésére és az országos választmány elé utalta a kérdést. Az országos választmány tegnap tartott ebben az

Hétfőn reggel kilenc óra. A törvényszéki elnök, dr. Fuchs felhózza a cellából Kardosné.

Az asszony, az egykor hét határra, három megyére szóló szépség, akihez képviselők, főszolgabírák, alispánok jártak vendégségbe, öregén, ráncosan, meg-rokkantan áll a T. Tanács előtt.

—... Kegyelmi kérvényét a Főméltóságú Kormányzó ur elutasította s az ítélet végrehajtásának szabad folyást engedett. Tudja, mit jelent ez? Azt, hogy holnap kivégzik...

— Jaaaaaj!...
Feneketlen mélységekről, hörögve, hosszan, elnyulva tör elő ez a hang.

De már fegyőrök ragadják meg, visszahurcolják a rácsok közé. Külön cellát nyitnak neki, a siralomházat.

S következik az utolsó 24 óra.

Délelőtt Borsós József dr., az ügyészség elnöke, kiállítja részemre a belépési engedélyt. Kis, piros cédula, a 35-ös sorszámmal viseli. Szövege a következő:

MEGEGEDEM,

hogy Mikes Imre ur, a Brassói Lapok és a Bukaresti Lapok képviselőjében a felügyeletem alatt álló szolnoki kir. törvényszéki fogház zárt udvarába belépessen és a halálos ítélet végrehajtásánál jelen lehessen.

Dr. Borsós József,
III. f. cs. j. felr.
kir. ügyészségi elnök.

Az előszobát zsúfolásig megtöltik a várakozók és kérvényezők. A kis piros bilétaért már 120 pengőt ígérnek. Holnapra duplájára is felmegy az árfolyam. Nagyobb lesz az árszó, mint egy munkás havi keresete.

A siralomházban

Végrendelet:

Késő délután rokonok érkeznek. A haláraitelt kez-zet nyújt s így szól:

— Na, mi újság?
Még összecseszőkolódzni sem óhajta a sógornőjével. Este felajánlják neki az altatóport.

— Affenét... alszom én anélkül is!

De nem alszik.
A lelkész társaságában ébren tölti az egész éjszaka-t. Végig csak az anyagi ügyek érdeklik. Néha, a pap buzditására imádkozik is.

Hat órakor még megreggelizik.
S megvirrad kedd reggele.

Állami bakó, teljesítse kötelességét!
A fogházudvar egyik sarkában áll már a bitó. Si-mára gyalult, testes cövek. Előtte a lépcső.

Köröskörül a fogházörök. Csendörök. Újságírók. S a nézők.

Látványosság a középkorból.
Kívül, az utcán, létrákat támasztanak a kerítéshez s úgy bámulnak. Ifju s élemedett hölgyek lesik a tra-gikus pillanatot. Az öröknek gummbottal kell elker-getniük a hivatlan prókátorokat.

A szegény nő megöcsült, apatikus s ezért nyugodt. A hóhér feszesen szalutál.

— Állami bakó, teljesítse kötelességét.
— Királyi ügyész urnak alázatosan jelentem, az ítéletet végrehajtottam.

Az újságíró tolla visszahorpad a részletektől. Lelkében pedig megerősödnek a súlyos kételyek. Nem hiszi, hogy a bitó az ember magasabb erkölcsi rendje szerint való.

Mikes Imre

Garami állaspontját fogadta el a magyar szociáldemokrata párt

Az országos választmány megállapította, hogy a párt és vezére között nincsenek áthidalhatatlan ellentétek

Budapest, január 15.
Részletesen beszámoltunk arról a konfliktusról, amely Garami Ernő és a szociáldemokrata pártvezetőség között keletkezett. A konfliktus lényege abban áll, hogy Garami az ellenzéki pártok összeműködését és szükség esetén teljes passzivitást javasolt pártjának, míg a pártvezetőség többsége nagy részben ellenezte Garami koncepcióját.

A pártvezetőségi ülés illetéktelennek tartotta magát a konfliktus elintézésére és az országos választmány elé utalta a kérdést. Az országos választmány tegnap tartott ebben az

ügyben ülést és kimondotta, hogy a párt ra-gaszkodik azokhoz az irányelvekhez, amelyeket a legutóbbi pártgyűlés határozataiban le-fektettek. Egyben megállapította az országos választmány, hogy

Garami és a pártvezetőség között nincse-nek áthidalhatatlan ellentétek, miért is felszólítják Garamit a további közremű-ködére.

A határozatot, két szavazat kivételével, egyhanguan hozták. A határozatból kitűnik, hogy a párt nem akar szakítani Garamival hanem meghajlik óhajítása előtt.

Január 17

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIREK

— Ez a Kreuger tekintetes ur jó pipa lehet, akit a saját gyufájával kellene felgyújtani.

— Miért haragszik rá?

— Képzeld, felkínáltak neki egy találmányt, az ugynevezett örökké égő gyufát, amelyből egy szálát százszor lehetne használni.

— Na és?

— Na és nem fogadta el. Neki jobb találmánya van.

— Mi az?

— Az örökké emelhető gyufa.

★

— Különös, hogy nálunk még az akadémikusok is Liszt-csempészettel foglalkoznak.

★

— A pénzügyigazgatóságoknál bevezetik a kettős könyvvitelt...

— Na pont az hiányzik még nekünk.

Ujabb jelentés a forrongó Indiából

London, január 15.

Az indiai angol hatóságok hivatalos jelentése szerint Burmában a helyzet sok tekintetben javult, bár kisebb zendüléscsoportok még mindig veszélyeztetik a környékbeli falvakat. A hivatalos jelentéssel szemben megállapítható, hogy a hindu felkelők a táviróberendezéseket annyira megrongálták, hogy a zendülés területével minden összeköttetés megszakadt és a napról-napra megismétlődő támadások miatt a vasutvonalak is veszélyben vannak. A hatóságok könyörtelen szigorúsággal járnak el a felkelőkkel szemben és a mozgalom vezetőit tömegesen zárják börtönbe.

— Idegenek jelentkezése. A B. L. január 4, 5 és 7 számában közölte a belügyminisztériumnak a szigurancahoz intézett azon átiratát, amelyben felszólítják az örmény és orosz alattvalókat, akik dr. Nansen-féle igazolvánnyal rendelkeznek, hogy azokat legkésőbb január hó 10-ig a sziguranca iroda 10. számú szobájában bejegyeztetésre bejelentik. Ugyancsak jelentkezniük kell azoknak az orosz és örmény alattvalóknak is, akik nem rendelkeznek dr. Nansen-féle igazolvánnyal, hogy ezt megkaphassák. Minden idegen állampolgár, aki 1929-ben és 1930-ban a brassói prefekturáról „Dovada Specialat” kapott, az eredeti bizonyítványokkal jelentkezni tartozik, ugyancsak a sziguranca 10. számú szobájában. A sziguranca ismételtén felhívja a fentemlített idegeneket, akik jelentkezni elfelejtették, hogy egy-két napon belül okvetlenül jelentkezzenek, ellenkező esetben az idegenellenőrző törvények szabályai szerint járnak el velük szemben.

— Meggyilkolták az újszékelyi papnét. Székelyudvarhelyről jelenti tudósítónk: Rémes gyilkosság történt az udvarhelyi megye népét. Tegnap reggel ágyában meggyilkolva találták meg Bodor István református lelkész özvegyét. Elcsúszott a késsel a nyakát, majd az ereit vágta fel. Jómódu, takarékos asszony hírében állott s így elsősorban a nyomozó hatóságok a gyilkosok után nyomoznak, de nem egészen valószínű az öngyilkosság esete sem.

— A munkanélküli tragédiája. Resiczai tudósítónk jelenti: A munkanélkülség elviselhetetlen nyomora újabb áldozatot követelt Resicza hónapok óta munka és kenyér nélkül tengődő munkásai közül. Roa Aurél 45 éves elbocsátott gyári munkás, aki már nem bírta tovább családjának nélkülözését elviselni, tegnap éjjel a lakásán szénázzal megmérgezte magát. Mire a családtagok a végtelen tettet felfedezték, a szerencsétlen ember már kiszorult.

— Nagyváradon levonják a tisztviselők lakbérét is. Nagyváradról jelenti: A tanács szerdai ülésén dr. Böszörményi Emil szociálista tanácsos szótvetette, hogy a városi tisztviselőktől nemcsak az áldozati adót vonják le, de nem fizetik számukra a lakbért, a városi tisztviselői ma már oda jutottak, hogy nem tudnak lakbért fizetni és háziuraik tömegesen adtak be ellenük kilakoltatási perket. A szociálista tanácsos bejelentése nagy konsternációt keltett.

— Sikasztott a marosvásárhelyi dohányraktár főnöke. Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi ügyészség ma délelőtti letartóztatta Tomsa Jakabot, az ottani dohányraktár főfelügyelőjét. A letartóztatást a monopol vezérinspektorának a feljelentésére történt, aki a napokban megejtett rovacsolásnál nagy hiányokat talált. A rendőrség bukaresti delegátussal tovább nyomoz.

— Teljesen megakadt Vásárhelyen a munkanélküliek segélyezése. Tudósítónk jelenti: Részletesen írtunk arról a társadalmi akción, amelynek segítségével akarta Vásárhely városi tanácsa enyhíteni Erdélyben szinte legsúlyosabb munkanélküli inséget. A nagy akció eredményeképpen áll egy népkonyha Vásárhelyen, amelyről a munkás delegáltak nagyon helyesen azt állítják, hogy az nem a munkanélküliek felségélyezését célzó akció folyamata, hanem egy népjóléti intézmény, amelynek — ha van munkanélkülség, ha nincs, működnie kell. — Összegyűjtöttek ezenkívül egy félmillió lejt, a városi tanács a maga részéről is bedobott egy félmilliót, a miniszter pedig 50 ezer lejt. Ez a pénz persze elfogyott már. A munkanélküliek karácsony előtt 1 és fél kiló vizes kenyeret kaptak, a szernősebbek pedig 4 kiló lisztet és mindenki kivétel nélkül egy harsány ígéretet, hogy majd január elején tovább folytatódna a segélyezés. Persze, ezekből a segélyezésekből semmi sem lesz, azon egyszerű okból, hogy nincs pénz. Vásárhely 7000 munkanélkülije így állja a farkasordító hideg minden szenvedését, mialatt Vidrighinek, aki szintén munkanélküli lett, milliókat fizettek ki.

CAMILLA HORN,

a legújabb amerikai „beszélő” filmsztár.

— A Marosvásárhelyi M. T. E. most tartotta az évi rendes közgyűlést, amikor is a munkás csapat vezetősége a következő álláspontot szögezte le: 1. Mindaddig, amíg Vásárhelyen a jelenlegihez hasonló, kizárólagosan klubérdekeket szolgáló vezetőség működik, az M. T. E. vezetősége a legteljesebb passzívásban marad. Roppant különösnek látja az M. T. E. vezetősége azt, hogy a szebeni liga, amelyhez az önkényes átszervezés után azonnal eljuttatta a sérelmeket magában foglaló memorandumát, mindeztől életelt sem ad ebben az ügyben magáról. 2. Az államátörizmus ellen az M. T. E. vezetősége a legkíméletlenebb harcot indítja meg minden olyan intézkedést, amely az államátörizmus suba alatti támogatását célozza, nyilvánosságra fog hozni. Egyébként Marosvásárhely legnépesebb és legaktívabb sportegyesülete az M. T. E. vezetősége, hatalmas programot dolgozott ki nemcsak a labdarúgással, hanem az atlétikával és turisztikával kapcsolatban is.

— Botrány a marosvásárhelyi tanácsülésen. Marosvásárhelyről jelenti: Tegnap, szerdán délután a városi tanács ülése, amelyen a beteg dr. Pantea polgármester helyett dr. Radó Sándor helyettes polgármester elnökölt, botrányba fulladt. A botrányt dr. Bernády György napirend előtti felszólalása okozta. Bernády a jegyzőkönyv módosítását követelte, amit a tanács rövid vita után elfogadott. Dr. Bernády ezután személyes ügyben kért szót, amit azonban az elnök kezei megtagadott. Az ügyrendi szabályok értelmében az elnöknek kötelessége megadni a szót személyes ügyben, ép ezért a Bernády-frakció a leghevesebben tiltakozott az elnök eljárása ellen. Öklökkel ütötték a padokat és éktelen lármában törtek ki, a jelenetre többen elhagyták a termet, mire az elnök a tárgyalást elnapolta.

— Vázsonyi Vilmosné Marosvásárhelyen. Tudósítónk jelenti: Özvegy Vázsonyi Vilmosné vasárnap délelőtti a zsidó kulturális előadást tart elhunyt férje társadalmi tevékenységéről.

Ha hashajtóra van szüksége, vegyen be este 2 szem piciny ARTIN dragéet, reggelre enyhe, biztos széke lesz.

— Kellemetlen rokon. Tudósítónk jelenti: A múlt hét péntekén vakmerő szélhámoságot követett el egy ismeretlen egyén Várviden, az Ofa egyik fűrésztelepén. Megnézte, hogy Vajda Jenő tisztviselő és felesége csütörtökön elutaztak és másnap éjjel, mint Budapestről érkezett rokon, bebocsájtásért kopogott lakásukon. A mitsemsejtő szobaleány beengedte a szélhámost, aki péntek délután elutazott azzal, hogy vasárnap visszajön. Közben, amíg a lakásban tartózkodott, jóízűen aludt és evett abból a rituális kosztból, amit külön megrendelt, mondván, hogy ő vallásos ember. Sikert az egész lakást felkutatnia és egy vaskazettát 11.000 lej készpénzzel, betétkönyvekkel és ékszerekkel elemelt. A rendőrség körözi.

— Házasság. Holländer Margit, Budapest és Gál Samu, Brassó, folyó hó 18-án Szatmáron házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.) Távirat-cím: Dr. Rozenfeld.

— Orosz ellenforradalmi hadiskola Párisban. Párisból jelenti: Dovgalevszkij szovjetkötet ma szóbeli demarsban tiltakozott a francia kormánytól a Párisban élő orosz emigránsok ellenforradalmi szervezkedése ellen. A szovjetkötet szerint az orosz emigránsok katonai iskolát tartanak fenn a francia fővárosban, amelyen tiszteket képeznek ki az ellenforradalmi orosz hadsereg számára.

— Magyar munkások Franciaországban. Egy Franciaországban, Moselle-megyében dolgozó magyar munkás leveléből: Van szerencsém tudatni a tekintetes szerkesztő urral, hogy már itt is, Franciaországban, nemsokára munkanélkülségnek vagyunk kitéve. Már most öt műszakot (!) dolgozunk hetenként és jönnek az elbocsátások rohamosan és a napi keresetünk nagyon gyenge.

— Vallásos estély. A brassói unitárius Nőszövetség az újévi első vallásos estélyét január 18-án, vasárnap délután 5 órakor tartja a magyar evang. templomban, melyen dr. Fischer Gyula orvos érdekes előadással, Einzig Jenőné ének, Machold Ferenc zene-számmal, Várhegyiné Papp Ilonka és József Domokos szavalattal szerepelnek. Minden érdeklődőt szívesen látnak.

— Konfirmációi oktatás. A brassói magyar evangélikus egyházközségben a konfirmációi beiratkozások folynak. Az első rendes oktatási óra e hó 17-én — azaz szombaton — délután 5 órakor lesz az egyházközség elemi iskolájában, Kut-utca 1. sz. alatt. Kérjük a konfirmálandók pontos megjelenését. Lelkesi hivatal.

— Orvosi hír. Dr. Török Ferenc egyetemes orvos, operateur, klinikai és a budapesti Rókus-kórháznak volt műtőorvosa, a jassy-i egyetemen is doktorrá avatván, rendel Kézdivásárhelyen főtéri rendelőjében. Diathermia, ultraviolette-fény és elektromos kezelések. Kosmetikai és plasztikai műtétek.

— Nőismerőse lakásán meghalt egy budapesti kuriai bíró. Budapestről jelenti: Ma éjszaka egyik nőismerőse lakásán szívizomhűdés következtében meghalt Bauch Olivér nyugalmazott kuriai bíró. Az elhunyt bíró régi, ismert családból származott. Ötvenéves volt.

— Időjelentés. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint fagyponthoz közeli hőmérséklettel kisebb csapadékok várhatók.

— Szolgálatja nem hibás, ha cipője nincsen jól gondozva. Mert nem mondja meg neki, hogy mindig csak „VAS” krémet kérjen, mert akkor meg lesz elégedve.

— Nem mond le a magyar népjóléti miniszter. Budapestről jelenti: Ernst Sándor megmarad a népjóléti miniszteri székben. A kormány Csiléri András politikai államtitkárát nevezte ki a népjóléti miniszter mellé.

— Szívbetegnek és érlemezsedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József viz különösen agyvérzésre és gutatűzésre hajlamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Vigyázat!

Büclingfogasztók!

ÁRLESZÁLLÍTÁS

Folyó hó 15-től kezdve közismert

óriásbüclingjeink

darabja (1 drb. 1/4 kg.) csak 14 lej

Tegyen még ma egy próbát, olcsóbb és egészségesebb, mint a hus. — Mindenütt kapható.

11201

„KALLA” Halkonzervgyár, Temesvár.

KÖZGAZDASÁGI LAPOK

40 százalékkal

csökkent a romániai konzervfogyasztás

Uj exportpiacokat keresnek a gyárak

Bukarest, január 15

Az ipari termelés racionalizálásáról folyó tárgyalások során a romániai konzervgyárak memorandumot nyújtottak át Manoilescu miniszternek, amelyben rámutatnak ezen iparág súlyos helyzetére. A memorandum szerint az általános gazdasági válság következtében

a belföldi konzervfogyasztás az elmúlt évben 40 százalékkal csökkent, annak ellenére, hogy az árakat a gyárak 20 százalékkal lecsökkentették.

A további árleszállításnak útját állja a súlyos adóteher, amely mellett a konzervgyárak alig élveznek támogatást az állam részéről. — Erősen panaszkodnak a belföldi gyárak az olasz és belga konkurrencia miatt. A külföldi konzervek minőségileg ugyan alatta állanak a romániai gyártmányoknak, de jóval olcsóbbak.

A külföldi konzervek versenye miatt az elmúlt ősszel a gyümölcsfeldolgozási kampányt szeptember helyett csak december végén lehetett megkezdeni,

miáltal a román ipar elvesztette németországi, angol és franciaországi piacainak egy részét. Az ekszport fokozása érdekében, amelyet a belföldi fogyasztás visszafejlődése parancsol, a romániai gyárak új piacokat igyekeznek találni huskonzerveik, vad- és szárnyaskonzerveik részére. Ehhez azonban elvárják a kormány támogatását. A gyümölcskivitel fokozására kéri a vámilletékek és fuvardíjak csökkentését.

Kis közgazdasági hírek

Az aradi Lomási Erdőipar Rt. elhatározta, hogy parkettárut bevezeti a beszarábiai piacra, amelynek szükségleteit a kőhalomi üzem fogja ellátni.

★

A Román Gazdasági Intézet igazgatósága elhatározta, hogy Európa fővárosaiban fiókokat állít fel. Az első fiókok Párisban, Londonban, Berlinben és Amszterdamban kezdik meg a működésüket. Ezek a fiókok azt a célt szolgálják, hogy elősegítsék Románia és a külföldi államok között a gazdasági és pénzügyi kapcsolatok kiépítését.

★

Az angol érdekeltségű „Albion” Román Biztosító Társaság, hír szerint rövidesen likvidálni fog. A társaság, amelyet 1928-ban létesítettek, 7,5 millió lej alaptőkével, a vezetőség folytonos változása miatt nem tudott boldogulni. A likvidálás attól függ, hogyan végződnek azok a külföldi tárgyalások, amelyek a vállalat átszervezését és működésének folytatását célozzák.

★

A nagybányai állami bányák és kohóművek január 20-án árlejtést tartanak 70 vagon négyes liszt szállítására. Óvadék 5 százalék.

★

A romániai fémdobozgyárak és fémlitográfiai üzemek kartellbe léptek és Bukarestben most szervezik meg közös eladási irodájukat.

Megvételre keresünk

80 cm. keretszélességű, jó állapotban levő

VOLLGATTER

Ajánlatok:

11267

„VOLLGATTER”

jeligére a brassói kiadóba kéretnek.

Leállt a kolozsvári Dibela-gyár

Leépítik a fiókokat, eladják a gépeket, ha nem jön új tőke

Kolozsvár, január hó 15

A kolozsvári Dibela kötött-szövöttáru-gyár, amely tudvalevően fizetésképtelen lett, teljesen leállította üzemét. A kényszerügyezségi eljárás befejezése után a meglevő készleteket kiárusítják, ha nem sikerül új tőkét szerezni a vállalatához. Ebben az esetben fokozatosan le

építik a fiókhálózatot, azonkívül úgy a gépeket, mint az ingatlanokat áruba bocsátják.

Tekintettel arra, hogy a gyár üzeme teljesen racionalizálva van és a termelése nem drágább a külföldi gyárakénál, nem lehetetlen, hogy a vállalatához sikerüljön fog új tőkét bekapcsolni, amely esetben a cég részvénytársasággá fog átalakulni.

Egyik rendelet megkönnyíti, a másik rendelet lehetetlenné teszi

a romániai élőállat Csehországba való kivitelét

Az osztrák importkvóta felosztása

Brassó, január 15.

Közöltük, hogy a cseh-magyar vámháboru miatt Csehszlovákia élőállatimportjának biztosítása miatt megengedte a bevitt Románia állategészségügyileg zár alá helyezett területeiről is. Ez az új intézkedés azonban, amely jellemzően rávilágít az egészségügyi kifogások ürügye alatt elrendelt záratok komolyságára, nem tudta a Csehszlovákia irányuló állatkivittel fellendíteni, mert ezzel egyidejűleg a cseh kormány az élőállat, de különösen a sertés bevitteli vámilletékét a cseh-román szerződésben foglalt illetékekhez is magasabban állapította meg. A szerződés szerint ugyanis az alapilleték 80 cseh korona, amelyet a csehszlovákiai husárak esése esetében legfeljebb 60 koronával lehetne felemelni, azzal szemben az új importvámot és átrakási illetéket 270 koronában állapították meg, aminek a következtében a kivi-

tel egyáltalában nem fizetődik ki.

Itt említjük meg egyébként, hogy az állatkivitteli szindikátusok szövetségének elnöke jelenleg Bécsben tartózkodik az osztrák kvóta rendezése tárgyában. A romániai szindikátusok azt kívánják, hogy a kvótát az osztrák kormány ne az ottani bizományosok között ossza fel, hanem adja át a szindikátusi szövetségnek, hogy az ossza el az Ausztriába kivihehető mennyiséget a tagjai között. Valószínű, hogy az osztrák kormány ezt a kívánságot honorálni fogja, miután ma már csakis ezen az úton szerezheti be romániai élőállatszükségletét. Azok az exportőrök, akik nem tagjai valamelyik szindikátusnak, a kontingentált országokba, tehát Ausztriába és Csehszlovákiaiba nem vihetnek ki élőállatot és az egyedül még szabad olasz piacra is kétszeresen magasabb vámot fizetnek, mint a szindikátusi tagok.

Garoflid prognózisa

Harminc percenttel kevesebb búzánk lesz jövőre

Nem lesz buzaexportunk, de emelkedni fognak a buzaárak

Bukarest, január 15.

C. Garoflid, Románia közgazdasági viszonyainak legalaposabb ismerője, ma délelőtt a sajtó képviselői előtt elmondta nézeteit a gazdasági krízisről. Garoflid nyilatkozatának egyes részei teljesen új és egyenesen szenzációsakba menő megvilágításban mutattak rá a gazdasági világháború Romániát érdeklő kapcsolataira.

— Kétségtelenül megállapítható — mondta C. Garoflid, hogy a jelenlegi gazdasági világháború a tultermelés okozta. A Romániában felállított nemzetközi gazdasági statisztikai intézet adatai szerint

az elmúlt esztendőben egymillió kétszáz ezer pagonnal több gabonát termeltek, mint amennyit a világ fogyasztóközönsége elfogyasztani tudott volna.

— Az orosz dumping, amelyről annyit beszéltek, csak nagyon kevés mértékben befolyásolta — s csak időlegesen — a gabonaárakat. Hogy úgy mondjam: az orosz dumping egy csöpp volt csupán a csordultig telt pohárban. Nézetem szerint Amerika sokkal nagyobb kárt okozott a gabonaárak letörésében, amikor két-három esztendő óta mesterségesen fenntartotta a magas gabonaárakat és így a gabona-termelőket fokozottabb gabonatermelésre ösztönözte.

Garoflid ezután arról a kivezető útról beszélt, mellyel Románia kivevickélhetne a súlyosan ránk nehezítő gazdasági krízis alól.

— Ha a jelenlegi gazdasági krízisnek a tultermelés, vagy amint egyesek mondják a fogyasztó képesség csökkenése az oka, úgy a krízisből kivezető út szintén csak kétféle lehet.

A produkció csökkentése, vagy a fogyasztás emelése.

Egészen bizonyos, hogy a jelenlegi világháború amikor mindenütt szerte a világon, a krízis okainak megszüntetésén dolgoznak — nem tarthat soká. A világ buza-termése 12 millió vagon, ha most már csupán 10 százalékkal csökkentjük a termést, tehát azzal a mennyiséggel, amely jelenleg megfekszi az árakat

és a tulajdonképpeni krízist okozta, ha tehát csupán ezzel a mennyiséggel csökkentjük a termést, úgy bizonyos, hogy a gabonaárak emelkedni fognak. A román gabonatermelők, anélkül, hogy erre valaki figyelmeztette volna őket,

az idén 30 százalékkal kevesebb búzát vetetnek és éppen ezért egészen bizonyos, hogy a buza árak Romániában jövőre fel fog emelkedni, mert egyetlen szem búzánk sem lesz az export céljára.

— A Maniu által elgondolt középeurópai államok vámunióját

nem tartom keresztülvihetőnek.

Maniu felsorolja azokat az államokat, melyek egy ilyen vámunióban részt vennének és ezek között csupán két ipari államot találhatunk, Ausztriát és Csehszlovákiát. Nézetem szerint egy ilyen középeurópai államok vámuniója csak akkor volna célravezető, ha Németország is részt venne ebben az államcsoportosulásban, ez pedig politikai okoknál fogva keresztülvihetetlen.

A legutolsó kérdés, amelyről Garoflid nyilatkozott a „Creditul Agricol” régóta húzódó problémája volt. E kérdésben is egészen originális véleményt hangoztatott Garoflid:

— Nézetem szerint a mezőgazdasági hitelintézet felállítása egyedül nem elegendő ahhoz, hogy a román mezőgazdasági termeléssel foglalkozó osztályt megmentse. Ennél sokkal fontosabb a termelés organizálása.

Ujabb agrárkonferencia Bukarestben

Bukarest, január 15.

Manoilescu kereskedelmi miniszter ma szétküldte a középeurópai mezőgazdasági államok részére azt a meghívót, mellyel a január hónapban Bukarestben megtartandó újabb mezőgazdasági konferenciára invitálta meg az államokat. A meghívó szerint az újabb agrárkonferencia célja az előnyös vámtarifa problémájának megbeszélése lesz.

B.L. POLITIKAI NAPILAP

A B.L. nyomdával kiadása és nyomása. — A szerkesztésért Kocsis Béla felel

BRASOV—BRASSÓ Kapu-utca 56—58. szám. Telefon: 82 és 1-77.
BUCUREȘTI—BUKAREST L. Sărinădă No. 6. Telefonszám: 363/64, 373/70

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra: negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba: negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készítséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. **Arad:** Strada Gheorghe Lazar 4 (Halmágyi Pál). — **Kolozsvár:** Strada Dubelariilor 7 (Neumann Ignác). — **Dés:** Osztián Kálmán Strada S. Barnutiu 10. **Déva:** Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza). Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérvármegye részére. — **Nagyvárad:** Str. Nic. Jiga 32. (Szabó Gyula). — **Szatmár:** Papp Géza-utca 15. (Kertész László). Szatmár- és Máramaros-megye részére. — **Nagyszeben:** Str. Turnului 13. (Szigethy László). — **Szilágyosomlyó:** Helyperin Ernő. — **Marosvásárhely:** Sztgyörgy-u. 6. (Szabó Jenő). — **Temesvár:** Berényi Lajos, Gátör 22/a. — **Torda:** Str. Reg. Ferdinand 25. (Dénes József).

Megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nádas Jenő.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedély. Állást keresőknek 25% kedvezmény. — A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Veszek állandóan mindenemü korai zöldseget, fajgyümölcsöt. Ajánlatokat „Engros” jelíggel a brassói kiadóba. 11242

Pékség lakással Hétfaluban előnyös feltételek mellett eladó, esetleg bérbeadó. Cím 11238 szám alatt a brassói kiadóban.

Bort külföldmentit 50 litertől feljebb legutóbb nyarabban szállít Naffali Vilmos, Balázsfalva. 11263

Egy vagon
I. Afrik
új termései, beérkezett.
M. Orendi & Co.
szőnyegház.
Brassó, Kapu-utca.

Csinos uriszobagarnitúra jókárban eladó. Megtekinthető Zerbenei, Brassó, Gyár-ut 2. 11258

100—500 holdnyi földbirtokot vennék, épületekkel. Olcsón eladó Mercedes 6 töltes autó. Szejkétfüred, Székelyudvarhely. 11262

Házasság

Nőtülési szándékból megfelelő hozománnyal 20—40 éves hajadon, vagy gyermektelen özvegy ismeretséget keresi. Fényképek kizárásával negyemillió vállalat tulajdonosa, legnagyobb díszkerécs mellett teljesítmény levelek fényképpel „Enis” jelíggel a brassói kiadóba. 11265

Negyvenhárom éves vagyos keresztyén kereskedő házasságot kötne olyan komoly és intelligens nővel, ki némi hozománnyal rendelkezik. — Fényképpel ellátott személyleírások válaszokat „Tisztelettel” jelíggel a brassói kiadóhivatal továbbít. 11266

Nagy vagyonnal rendelkező független 36 éves akadémiát végzett gazdálkodó vagyok. Vagyonomkényelmes megélhetést nyújt. Saját házamban főúri berendezés is van. Házasságot kötnek nem feltétlenül vagyonos, de kizárólag erkölcsös és jó családból származó hajadonnal. — Lehetőleg fényképpel ellátott leveleket „Jó gazdaszszony” jelíggel a brassói kiadóba kérek. Arcképeket az enyémekkel együtt becsület szóra visszaküldök, de csak teljes című leveleket fogadok el. 11270

Gazdálkodó özvegye vagyok és unom a magányt. Ezért elhatároztam, hogy e már nem szokatlan uton kísérlem meg házasság céljából komolyan házasságot kötni óhajító urakkal megismerkedni. Negyvennégy éves keresztyén gyermektelen, másfélmillió vagyonnal és egy malommal rendelkező nő vagyok. Intelligens nem feltétlenül vagyonos urnak boldog otthon nyújtanak. — Leveleket teljes címmel „Csinos özvegy” jelíggel a brassói kiadóba kérek. 11270

Vegyes

Fuchs fogorvos, Bukarest, husz évi praxissal Párisban, minden modern fogmunkát végez București, Strada Berzei 35. 11166

Endlízés méterenként 5 lejért Székelyné, Bukarest, Boulevardul Dinicu Golescu 65, villamos 12-18-21-24. 11269

Keresek variété-tánc-csoportba csinos fiatal kisterméti sovány hölgyet. Popa Savu 38-bis București, 2—8-ig. 11260

Keresünk iroda céljára két egymásba nyíló szobát, Brassóban, a Kapu-utcaiban. Cím 11257 szám alatt a brassói kiadóban.

Üzlethelyiség

11237 E
forgalmas helyen, központban
kiadó. — Cím:
Gellernél, Brassó Kapu-u. 36.

Ingyen küldöm szőlőoltvány és gyümölcsfa árjegyzékemet

20606
mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt vagy bármilyenfajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti útmutatómat Cím:

I. SZÜCS szőlőtelep, Diosig (Jud. Bihor) No 2

Keresünk

ügyes masamodlányt, aki eladásban jártas, mindhárom nyelvet bírja, február 15-iki belépésre. Vidékiek ajánlatukat igény megjelöléssel küldjék:

CHIC DE PARIS, Brassó, Kapu-u. 23.

Kis tőkével

minden szorgalmas férfi vagy nő, havi legkevesebb 5—6000 Lei biztos jövedelemre tehet szert. Szép otthoni foglalkozás. Megkereséseket „Biztos jövedelem Lei 5000 Rbsa 1003” jelíggel RUDOLF MOSSE Sibiu továbbít. 11230

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

Nr. 34270—1980
Serv. FINANCIAR

HIRDETMEY
a városi díjak évre való fizetése tárgyában
Közhírré tétetik, hogy a városi díjak 1981 évi negyedévenkénti fizetésének véghatáridejei a következők: 1. é. január 15, április 15, július 15 és október 15-ike.

Minden háztulajdonos, automobil- és szekértulajdonos, önálló keresettel bíró személy, valamint nyitott üzlethelyiséggel bíró kereskedő és iparos köteles minden további intés nélkül a fenti határidők letelte előtt az esedékes városi díjakat személyesen befizetni. A városi tanács a rendelkezése abból keletkezik, hogy a városi díjhivatal személyzete redukáltot és ez által a munka szaporodott. Így a szokott inkasszalási módot, mely a hivatalnak nagy munkát, a városnak azonban pénzületi terheket okozott, jövőre nem lehet többé fenntartani.

Ugy ezentúl azon fizetésre kötelezettek ellen, akik a fenti határidők csak egyikét nem tartásuk, a végrehajtás elrendeltetik és a késedelmi kamatok, valamint végrehajtási költségek felszámítása mellett az egész évre esedékes összegre a biztosítási zálogolás eszközöltetik.

Továbbá tudomásul szolgáljon, hogy az automobilon és különböző szekerek utáni múlt évi kivetések változatlanul és külön értesítés nélkül a folyó évre is előíratnak.

Az üzlethelyiségekre kivetett díjak a múlt évi alapján leszállítottak 3 százalékkal, illetve 5 százalékkal, a cégtáblai díjak azonban változatlanul előíratnak a folyó évre is.

Ujra kivettetik, illetve a múlt évben történt hivatalos összeírás alapján helyesbítették a csatornázási és szeméthyordási díj, hol azonban a szabályrendeletekben meghatározott kivetési összegek változatlanul maradnak erre az évre is. A vonatkozó összeírásai törzslapok, valamint az 1981-edik évre való kivetések folyó évi január hó 31-éig a városi díjhivatalnál közszemlére ki vannak téve.

A tölzött díjak a városi tanács határozata alapján új alapon lesznek kivetve. Az erre vonatkozó kivetési lejtromok annak idején közszemlére ki lesznek téve.

Végre azon kéresek fordulunk Brassó város t. közönségéhez, hogy mindenki saját érdekében a fentieknek pontosan eleget tenni sziveskedjék. Így könnyebbítések keletkeznek az adminisztrációban és elkerülhetnek a városnak kezelési költségek, amihez hozzájárulni közzérdek. Másrészt azonban szükségessé válik mulasztókat közzérdek szempontjából a költségek fedezésére marasztalni.

Minden díjfizető polgár köteles a városi tanácsnak a díjhivatal után minden a díjköteles tárgyban eladás, felosztás vagy átalakítás által történt változást 15 nap alatt annál is inkább bejelenteni, mert utólagos felszámítások vagy sem, vagy csak a beadvány napjától lesznek tekintetbe véve.

Brasov, la 2. Januare 1981.

Primar: Cuteanu m. p. Secretar General: Socaciu m. p.

FIGYELMESEBBEN

fogják kiszolgálni, ha rendeléseinel vagy vásárlásainál hi

REKORD

Érvényes 1931. február 1-ig.

Egy drb. Rekord-univerzál gyors-kőfogép készpénzfizetéses vételre szóló megrendelés beküldése esetén, „Bon” 1 kg. 163 Imperial gyapjú pamut díjtalan szállítására. A szállítással egyidejűleg minden vevő megkapja az első közfutáru megrendelést.

Jobb kereset!
Havonta **8000** lejfel
többet keres!
Fontos
megjegyzések!
Azonnalra keresünk

minden városban és faluban szorgalmas megbízható, bármilyen foglalkozásu és életkoru egyéneknek, önálló gép-közfutáru átvételére és berendezésére, régóta bevált „Rekord” univerzál-gyors kőfogépünkkel, kicserélhető dupla hengerrel

2 gép egyben

Szakismeretek nem szükségesek. Állandó magas kereset garantálva, kellemes házi foglalkozás mellett. Megvesszük Ön től az egész kész árut elismert magas áron. Személyes, praktikus tapasztalat 30 év óta. Kérjen még ma kimerítő, díjtalan és kötelezettség nélküli felvilágosítást a

REKORD
kőfogépek,
Medgyes

Amit visel, fejtől lábig, Rekordon készült.

AZ ÚJ MODELL!

Az új modell számos munkatechnikai kiválósággal rendelkezik, a régi ár mellett, amelyeket más rendszerű gép nem nyújt, mivel szabadalmat jelentettünk be gépünkre és több modellünk íktatva van.

Minden szem pontosan és egyformán. A gépet bemutatja és felvilágosítás ad:
Brassóban: Jakab Adolfné, Kereszt-utca 2/a. délután 2—6-ig.
Halmihán: „Rapid” cégnél.
Nagyváradon: Perl Zsigmondné, Granari-telep, Bulgyovskij-utca 6.
Nagyszeben: Belle Frigyesné, Arvaház-utca 4
Szász-Régen: Dengel Gusztáv, Vasm-utca 14
Szalonta: Orbán Károly, Str. Petőfi 9
Vulkán: Pozsgai Lajosné, Str. Prntz Caro 11/a.
Rosicza: Elise Schmidt, Str. Dorobanțiu 10.

291—1981. I. 31.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY

Közhírré tesszük, hogy a P. T. T. vezérigazgatóság 240748—930 sz. rendelete alapján, üresedésbe került a Brassó megyében levő Târlungeni—Tatrang IV. osztályu szerződéses posta- és táviradivatal főnöki állása.

A havi szubvenció 2720 lej, a szállítási költséghozzájárulás 150 lej.

A pályázók jelentkezzenek legkésőbb f. évi január 20-ig a Brassó 1. posta- és táviradivatal irodájában, hogy a feltételekről tudomást vehessenek.

T. Titeiu s. k. igazgató